

veto

nummer 29

3 mei 1999

jaargang 25 - 1998-1999

afgifte : Leuven X
(weekblad - verschijnt niet van
juni tot augustus)

België-Belgique
P.B.
3000 Leuven 1
2/2817

**Middelpunt:
Kosovo in
de media**

pp. 6-7

**Ombudsvrouw
ongewenste intimiteiten
aangesteld**

p. 5

**Stadstentoonstelling
Demarches geopend**

p. 9

Mits de nodige voorwaarden vervuld zijn

KU Leuven bereid om Kosovaren op te vangen

Ie principiële beslissing om Kosovaarse vluchtelingen te huisvesten in een gebouw van de KU Leuven in Lovenjoel is al genomen op de Raad van Beheer van de KU Leuven. Of men ook ingaat op het aanbod van de KU Leuven is nog niet zeker. De onderhandelingen met het ministerie van Binnenlandse Zaken lopen nog. Ook de gemeente Bierbeek — waar Lovenjoel toe behoort — moet nog reageren op het voorstel.

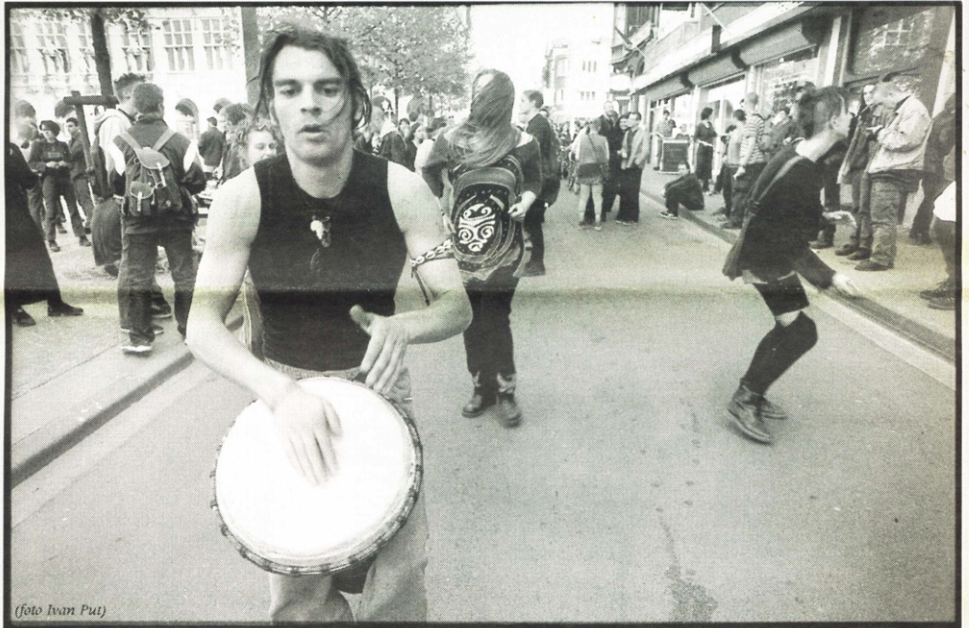
"Technisch gezien zijn wij in staat om een kleine honderd Kosovaarse vluchtelingen op te nemen in Lovenjoel," zegt rektor André Oosterlinck. Tot vorig jaar was in het instituut Salve Mater in Lovenjoel — zo'n acht kilometer van Leuven — nog de dienst Psychiatrie gevestigd. De voorzieningen zijn dus aangepast aan de noden, zo zijn er nog een aantal bedden en dekens voorhanden. Voor de kleine aanpassingen die nog moeten gebeuren hebben zich inmiddels al vrijwilligers aangeboden. Het opkuisen en klaarmaken van het gebouw neemt de KU Leuven voor haar rekening, nu al is een vijftal mensen daarmee bezig. De beslissing is mee ingegeven door de zoektocht van Caritas Catholica. Deze niet-gouvernementele organisatie van de kristelijke zuil — waar de KU Leuven goede contacten mee onderhoudt — is op zoek naar een ruimte van enige omvang waar voor een redelijke termijn vluchtelingen kunnen opgevangen worden. Caritas is één van de vijf Belgische niet-gouvernementele organisaties die momenteel in Kosovo actief zijn.

Aktie

De opvang van vluchtelingen verloopt via het ministerie van Binnenlandse Zaken dat zich op zijn beurt bindt aan de Europese afspraken. Op dit moment heeft België het contingent vluchtelingen dat in Europees verband was afgesproken al opgevangen. Zo'n twaalfhonderd Kosovaarse vluchtelingen verblijven ondertussen in ons land — de Kosovaren die op eigen kracht naar België komen worden daar evenwel niet bijgeteld. Ze zijn opgevangen in opvangcentra van de overheid zoals in het internaat van de vroegere Antwerpse Zeevaartschool. Bedoeling is dat ze ook bij particulieren ondergebracht worden. Oosterlinck sluit niet uit dat ook Kosovaren die op eigen initiatief naar hier komen in Lovenjoel opgevangen worden. Ook hier is de universiteit afhankelijk van het ministerie van Binnenlandse Zaken die dan bijvoorbeeld moet bereid zijn inreisvisa toe te kennen.

Naast de reactie van de gemeente Bierbeek en de afspraken met Binnenlandse Zaken, is de financiële ondersteuning voor

Reclaim The Streets na mensenketting voor de vrede

(foto Ivan Put)

Het was druk in Leuven afgelopen donderdag. Terwijl een mensenketting met de Grote Markt als centrum zich door de stad slingerde, ging de tweede Reclaim the Streets van start. Voor alle duidelijkheid: beide acties hadden behalve het tijdstip niets met elkaar te maken. De mensenketting — op initiatief van een vijftal studenten uit Heverlee — vormde het orgelpunt van een driedaagse voor Kosovo (zie fotopagina op bladzijde twee). De filmavond, het debat en de karaoke-avond van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie bleken vooral een bewustmakingsactie aangaand op het bedrag dat werd ingezameld — niet meer dan zo'n zestienduizend frank.

Niet als de mensenketting was de Reclaim the Streets een succes. Zo'n twee- à driehonderd jongeren dansten en praatten in een gemoedelijke sfeer bijna een uur lang op het Ladeuzeplein. Nog steeds op de tonen van drum&bass, jungle en dies meer wandelde de groep via de Bond en de Oude Markt naar het stadspark. Tot negen uur ging het feest door, met inbegrip van vuurspuwers en graffitiers. Al kwam een echte fuif nooit op gang, toch mag de actie een succes genoemd worden. Het goeie weer zal daar zeker toe hebben bijgedragen. Bij de eerste Reclaim the Streets vorig academiejaar — toen nog onder auspiciën van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) — viel de regen met bakken uit de lucht.

De actie was met opzet niet aangekondigd, niettemin lieten de ordetroepen begaan. Doel van de actie was op een feestelijke manier een stukje openbare ruimte terug op te eisen. De perstest is anoniem ondertekend met 'Anarchistisch Leuven' en zet zich af tegen de gang van zaken in deze wereld, tegen "het nationalisme en het imperialisme."

(bd)

de hulpactie een derde voorwaarde. De KU Leuven wil dan ook dat er met de overheid afspraken gemaakt worden over de financiering van de operatie. "Gezien het gebouw van ons is, is de huur geen probleem maar er is ook nood aan eten en kledij. Daartoe zal bijvoorbeeld zeker een actie in het Leuvense ondernemen moeten worden," voegt de rektor eraan toe. Hij rekent daarvoor ondermeer op de steun van de studenten.

"Wij vonden dat we als universiteit een humanitaire taak op ons konden nemen," geeft rektor Oosterlinck als motivatie. Het

verschil in houding tussen deze actie en het kerkasiel heeft volgens de rektor met de infrastructuur te maken. De KU Leuven weigerde toen om sans-papiers tijdelijk op te vangen, omdat de universiteit toen geen kerk kon openstellen — alle waren in gebruik. "Tot deze actie kunnen we wel bijdragen omdat we over Lovenjoel beschikken. Het kerkasiel vonden we bovendien niet meer aangewezen op dat moment" legt de rektor het verschil uit. Later schaarde de universiteit zich wel achter de actie van de studentenbeweging om sans-papiers op te vangen en stelde ze een ruimte in het

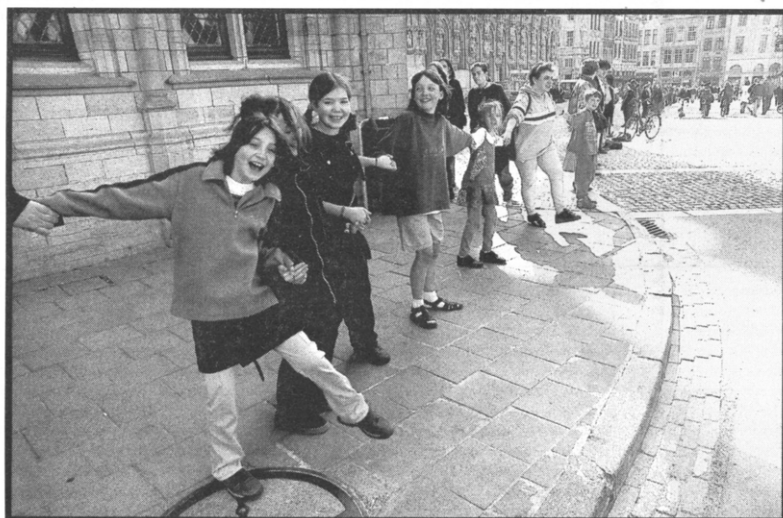
Arenberg-gebouw ter beschikking om gedurende twee weken mensen zonder papieren op te vangen.

Of er een effectieve opvang aan de KU Leuven komt is voorlopig dus nog onzeker. Het siert de KU Leuven in elk geval dat ze bereid is tot de opvang van vluchtelingen. Misschien motiveert het de overheid zelfs tot meer bereidwilligheid dan de opvang van de twaalfhonderd Kosovaren — ongeveer één miljoen mensen zouden ondertussen op de vlucht zijn in Kosovo en Albanië — die hier nu verblijven.

Benny Debruyne

Mensenketting voor de vrede

(Foto's Ivan Put)

Afgelopen donderdag zetten enkele onafhankelijke studenten een mensenketting voor de vrede in Kosovo op poten. De Leuvense studentenkoepel Loko ondersteunde de aktie, waarbij zo'n 1500 a 2000 simpatisanten kwamen opdagen.

Kosovo voor Turkije?

Iaar aanleiding van de toestand in Kosovo werd woensdag jongstleden een debat georganiseerd dat kaderde in een reeks activiteiten van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko). Op de zesendertigste dag van de bombardementen werd de aandacht vooral toegespitst op de vraag naar legitimatie van die bombardementen, eventuele alternatieven en toekomstperspektieven.

Bij de vraag naar legitimatie poneerde professor Malfliet, hoofd Oost-Europakunde van de KU Leuven, de stelling dat er sprake is van een parallelle agenda: sinds het opdoeken van het Warschau-pakt stelde zich namelijk de vraag of de Navo nog wel een bestaansreden had. De Navo is deze reden gaan zoeken in de bezorgdheid voor mensenrechten, waarbij men ook buiten het territorium van de Navo kan optreden. Deze evolutie is zonder meer gevaarlijk, vooral als men beseft dat die houding niet konsekwent gehanteerd wordt. Mensenrechten worden in vele landen geschonden, zonder dat de Navo ook daar optreedt. Werner Bauwens, Navo-perswoordvoerder van het Duits- en Nederlandstalige gebied, reageerde scherp op deze redenering en argumenteerde dat de verantwoordelijkheid voor deze oorlog niet ligt in een zoektocht van de Navo naar een bestaansreden, maar bij het regime van Milosevic dat systematisch de mensenrechten schendt door etnische zuiveringen en verkrachtingen. De Navo zou het daarom noodzakelijk geacht hebben om op te treden. Hierbij hanteert ze een politiek van het mogelijke met bombardementen als logisch verlengstuk. Wel moet

er toegegeven worden dat de Navo niet overal de mensenrechten verdedigt, maar dat is enkel en alleen omdat er hier sprake is van selectieve verontwaardiging en niet van een genocide. Wel bleef Bauwens in gebreke waar het ging om criteria aan te geven op basis waarvan men deze selectie baseert, zoals Malfliet terecht opmerkte. Malfliet hield vervolgens het gebrek aan diversifikatie in deze redenering: "Wanneer men spreekt over de politiek van het mogelijke, hanteert men enkel een militaire logica die natuurlijk tot bombardementen moet leiden. Probleem is dat het nu niet gaat om een klassiek conflict waarbij landen elkaar de oorlog verklaren, maar om een etnisch conflict. Uiteraard heeft men dan een andere aanpak nodig." Een nog vinniger kritiek werd geuit door Balkankenner Stallaert omdat hij als enige reden voor de handelswijze van de Navo de weg van de minste weerstand ziet. Bombardementen kosten nu eenmaal het minste geld en moeite. Zo zou een petroleumboycot in eerste instantie een beter antwoord geweest zijn, al is dit economisch nadeliger voor de lidstaten.

Bauwens: "Alle Navolidstaten, die verantwoordelijkheid verschuldigd zijn aan hun parlement, zagen geen alternatief en meenden allemaal dat de onderhandelingsproces-

sen uitgeput waren. Het overgaan tot bombardementen was overduidelijk een door-dachte beslissing. Het is waar dat men zo het minst weerstand ervaart, maar hierbij hanteert men niet zozeer een militaire strategie. Veeleer gaat het om een politieke oefening. Het concept van boycot was hier geen optie, omdat hiervoor geen juridische basis voorhanden was en het conflict in Bosnië heeft aangetoond dat het effect ervan beperkt is."

Volgens Stallaert echter heeft de Navo zijn objectief voorbijgeschoten. Ze had vanaf het begin verschillende middelen moeten

derale model. Bauwens formuleerde wel de nuance dat het dan om een federale staat volgens het nieuwe concept moet gaan. Malfliet gaat er van uit dat de bombardementen moeten stoppen vooraleer aan een diplomatieke oplossing kan gedacht worden. Daarbij heeft Europa andere belangen dan Verenigde Staten en ze zal deze belangen duidelijk moeten maken. De Unie zal in ieder geval de belangrijkste last dragen voor de heropbouw. Dus eerst Milosevic verwijderen om vervolgens Servië op te nemen in de constructie van het Europese gedachtengoed. Om dit concreet te realiseren

(foto Jimmy Debruyne)

inzetten, uitgaande van een petroleumboycot om het leger uit te schakelen over een maritieme blokkade, tot uiteindelijk het zenden van grondtroepen. Dat de Navo niet eerst die drie stappen heeft doorlopen, getuigt van een etische verschuiving. Nu wordt het conflict alleen ten top gedreven. Daarenboven was Rambouillet doorgestoken kaart, bedoeld om alle partijen rond de tafel te krijgen, een akkoord te ondertekenen en dan over te gaan tot bombarderen. Het uiteindelijk doel was de situatie zo in handen te krijgen. Overduidelijk was er een geheime agenda van de Verenigde Staten waarbij aan het Kosovaars leger toestemming werd gegeven om zich terug te trekken in Albanië. Uiteraard was dit onaanvaardbaar voor Servië.

Vanuit Servische hoek formuleerde Ivanovic, Belgisch voorzitter voor het Servisch Wereldcongres, dat er nooit een poging geweest is om tot een andere beslissing te komen; enkel werd er een ultimatum gesteld. Wat nu gebeurt, is pure agressie gedirigeerd door geo-politieke motieven. Halimi, afgevaardigde van het Kosovaars informatiecentrum, repliceerde dat alternatieven tien jaar lang voorradig zijn geweest, maar dat niemand bereid was om rond de tafel te gaan zitten. De eisen die in Rambouillet gesteld werden, waren niet buitensporig. Kosovo wil niet onafhankelijk zijn, maar een republiek vormen binnen een federatie.

Goochelen

In de toekomst ziet Malfliet een staatsconcept zoals wij het kennen, niet toepasbaar. Wanneer men het heeft over het samenleven van volkeren, is de enige optie het fe-

ren moet men het brede veiligheidsconcept waarmaken. Ondertussen is de enige optie de zaak terug in handen te geven van de Verenigde Naties, op voorwaarde dat de werkingsmiddelen worden uitgebreid en de invloed van de grootmachten wordt beperkt. Zelf kan de Navo dit conflict niet oplossen, aangezien ze aan de basis ervan ligt. De nieuwe filosofie die ze namelijk voorstaat, veronderstelt een veranderlijkheid van grenzen. Dit impliceert dat staten zich moeten kunnen afscheiden en zodoende streeft men niet langer naar federale en multi-kulturele staten. Automatisch leidt dit tot conflicten. De Navo en Europa moeten dan ook aanvaarden dat dergelijke staten ontstaan.

Stallaert ziet slechts twee mogelijke oplossingen: ofwel integreert men Kosovo in Turkije, ofwel deelt men Kosovo op tussen de Verenigde Staten en Rusland aan de hand van een Berlijnse muur. Op het eerste gezicht lijken deze oplossingen vrij absurd, maar had Stallaert de kans gekregen van moderator Tim Pauwels, dan had ook het publiek kunnen vatten dat hij op een zeer fijne manier de handelswijze van alle partijen hield. Dit was echter niet het enige minpunt aan dit debat: inhoudelijk werd er te veel gegooid met vage, voor leken nietszeggende begrippen, waarbij men te vergeefs probeerde te verdoezelen dat men nog altijd geen oplossing heeft. Of toch in ieder geval niet weet hoe die concreet te realiseren.

Marie-Anne Dedeurwaerdere
Tom Van Wauwe

STRIPWINKEL

GOBELIJN

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN
016/23.55.86

EINDELIJK ER WORDT NOG 'NS GESIGNEERD!...
8 MEI (TUSSEN 15 EN 18U)
WIJ MOGEN U DE HEUGLIJKE AANWEZIGHEID VAN DRIE
GROTE TEKENAARS UIT FRANKRIJK AANKONDIGEN, ZIJNDE:
N' GUESSAN ("DE KID" SCEN. CRISSE)
GIROD ("WANTED" SCEN. ROCCA)
FLOCH ("FATAL JACK")

Nieuwsbrief Onderwijs

Dat de universiteit bekommerd is om de kwaliteit van het onderwijs dat ze aanbiedt, dringt vaak weinig door tot de modale student. Een nieuw initiatief, de zogenaamde Nieuwsbrief Onderwijs, wil hier verandering in brengen. Bijzonder is dat de nieuwsbrief uitsluitend via internet verspreid wordt, een papieren versie wordt niet gedrukt. In deze elektronische publicatie vind je informatie over alle aspecten van het universitaire onderwijs, met vooral aandacht voor onderwijsvernieuwing en kwaliteitszorg. Ze biedt ruimte voor artikelen van zowel academisch, administratief en technisch personeel als voor bijdragen van studenten.

De URL waarop je de Nieuwsbrief Onderwijs kan bereiken is:
<http://onderwijsbeleid.rec.kuleuven.ac.be/nieuwsbrief>

(kv)

Nood aan uitbreiding studentenvoorzieningen

Iat een schotel in Alma gemiddeld slechts 107 fr kost en een kot van studentenvoorzieningen een pak goedkoper is dan in een privehuis is voor een groot stuk te danken aan onze overheid. Zij geven immers subsidie aan de onderwijsinstellingen voor het uitbouwen van voorzieningen voor studenten. In 1998 kreeg de KU Leuven zo'n 195 miljoen die over verschillende sectoren werden verdeeld. Een nood tot uitbreiding van een aantal sectoren dringt zich evenwel op.

In 1960 begon de overheid met het uitkeren van subsidies voor het uitbouwen van voorzieningen voor universiteitstudenten. Deze zouden het voor meer jongeren mogelijk moeten maken om te participeren aan het hoger onderwijs. Hiermee volgde en ondersteunde de overheid initiatieven genomen door studenten en de universiteiten. Het bedrag dat de overheid uitkeert, wordt tot op de dag van vandaag berekend op het aantal ingeschreven studenten. De gelden die de KU Leuven ontvangt worden door de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS) verdeeld over de verschillende sectoren. Zo kreeg voeding — lees Alma — in 1998 een toelage van 114 miljoen, huisvesting en studentengeleiding respectievelijk 48 en 57 miljoen. Ook de studentenorganisaties krijgen uit deze pot een toelage om hun werking en omkadering te financieren. Belangrijker zijn verschuivingen over de jaren heen in de verdeling van de bedragen tussen de sectoren. Deze wijzen immers op veranderende noden bij studenten, of een veranderende politiek van de universiteit.

De grootste evolutie of afgelopen jaren is ongetwijfeld de uitbreiding van de (begeleidings) diensten. Naast de oprichting van een aantal nieuwe diensten zoals het Sic, werden een aantal bestaande diensten uitgebreid. Het belangrijkste voorbeeld is ongetwijfeld het psychotherapeutisch centrum dat de afgelopen jaren spectaculair meer studenten over de vloer kreeg. Zelfs in de zomervakanties zijn er meer en meer studenten die er een beroep op doen. Blijkbaar hebben studenten meer nood aan persoonlijke begeleiding of opvang via bepaalde diensten. Wat hiervan de oorzaken zijn, is nog niet duidelijk. Een maatschappij waar de individualisering toeneemt, stijgende studiedruk, het steeds groter belang van diploma's in onze maatschappij, en de daarbij horende druk om er één of meerdere te halen? In het verleden was het aanbieden van een aantal goedkope voorzieningen het belangrijkste doel. Meer en meer is er een verschuiving merkbaar naar het verbeteren van de zogenaamde 'gevoelssituatie'. Dat zijn de sociale factoren, waar onder meer de wooncultuur en de begeleiding van de student toe. Mede hierdoor werd er in 1998 voor het eerst meer uitgegeven aan diensten dan aan studentenhuisvesting.

Voorzieningen

Aan de noodzaak van het behouden van voorzieningen twijfelt niemand, gelukkig maar. Integendeel, de laatste jaren werd duidelijk dat ze meer dan ooit nodig zijn. Om te beginnen zijn er meer en meer studies die er op wijzen dat de democratisering van het onderwijs er op achteruit gaat. Alhoewel een groot deel van de oorzaken hiervan ongetwijfeld in het middelbaar en lager onderwijs te vinden zijn, blijven studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs noodzakelijk. Zonder deze zou de participatiegraad er nog erger zijn. Maar ook vanwege de studenten die wel participeren aan dat hoger onderwijs, waren er de laatste jaren tekenen die wijzen op een grotere nood aan voorzieningen. Naast de nieuwe instelling blijft namelijk ook de

kwantiteit van de klassieke voorzieningen belangrijk. Zo bleef de gemiddelde prijs van de maaltijden in Alma sinds 1994 bijna ongewijzigd, wat de facto een prijsdaling betekent.

Verassend bij dit alles is dat minder en minder studenten lijken te beseffen dat deze voorzieningen gesubsidieerd worden. Men vindt het logisch en normaal dat er goedkope huisvestingsmogelijkheden bestaan, dat er veel, gevarieerde en goedkope schotels in de verschillende Alma's worden aangeboden. Bovendien lijkt ook de reden van de subsidiëring door de overheid de meeste studenten weinig te kunnen schelen. Om studenten opnieuw bewuster te maken van deze door de gemeenschap geleverde inspanningen pleiten velen voor directe actie. Zo kan men bijvoorbeeld 250

frank vragen voor een maaltijd en korting geven als je jezelf als student bekend maakt. Het is de omgekeerde redenering van degene die de KU Leuven steeds gevolgd heeft, maar waarschijnlijk wel een effectieve bewustmakingscampagne.

Toekomst

Om de bestaande voorzieningen en infrastructuur te kunnen behouden of uit te breiden dringen zich ongetwijfeld nieuwe op. Vooral voor het onderhoud en eventuele uitbreiding van de gesubsidieerde residenties zal men de investeringen moeten opdrijven, wil men op termijn niet verzan- den in 'Gentse' situaties. Daar bezetten enkele maanden geleden studenten het rektorat uit protest tegen de slechte staat van

de residenties. Studentenblaadjes van de betreffende studentenhuizen hebben er veelzeggende namen als 'het kroetje' en 'het kakkerlakje'. Gelukkig zijn wij van dergelijke scenario's nog ver verwijderd. Toch zullen de toelagen vanuit de Vlaamse overheid niet volstaan om de nodige investeringen te doen. Extra steun vanuit het algemeen beheer lijkt onontbeerlijk om de nodige renovaties te realiseren.

Een andere evolutie die zich de komende jaren waarschijnlijk zal doorzetten is het meer en meer gebruik maken van diensten. Vooral de stormloop op het psychotherapeutisch centrum was de afgelopen jaren opvallend. Een fundamenteel onderzoek naar de oorzaken van het stijgend aantal consultaties dringt zich in ieder geval op.

Claude Seyns

Afrika Filmfestival: 'Pièces d'Identités'

Juwelen van papier

Konink en weelderige kroon — al lijkt het meer op een muts, een halsketting en een staf zijn de Pièces d'Identités van Mani Kongo. Ze zijn de legitimatie van zijn koningschap in Bakongo, zijn identiteitskaart. Hij zet ze op om in België zijn dochter te komen zoeken. Ook in de afsluiter van het Afrika Filmfestival zijn migratie en de naweën van de relatie kolonieuze moederland centrale thema's.

Het begin is als van een parabel. "Leve België en zijn koning" of "Land van de vooruitgang" drukt Mani Kongo zijn mateloze bewondering voor België uit. Hij is ooit al eens naar België gereisd, in 1958, als jongste van de delegatie hooggeplaatste Kongolezen die op de expo waren uitgenodigd. Nu gaat hij terug. Toen ze acht was, stuurde Mani Kongo zijn dochter naar een Leuvense klooster. Ze was voorbestemd voor een westerse opvoeding en een studie medicijnen. Maar het contact met zijn ondertussen volwassen dochter is al lang verbroken. De dorpelingen maken de koning klaar voor het vertrek. De eerbied en liefde waarmee ze naar hem opkijken, de nadruk op zijn hoge maatschappelijke positie bereiden de kijker voor op het contrast dat zijn 'ontvangst' in België zal opleveren. Regisseur Mwéze Ngangura — één van Kongo's meest vooraanstaande regisseurs — werkt met flashbacks om Mani Kongo's herinneringen op te roepen. Hij gebruikt daarvoor documentaire-beelden van het Bwana Kitoko-bezoek van Koning Boudewijn aan Belgisch Kongo enerzijds en anderzijds fragmenten waar- op de Kongolezen de expo aandoen.

De nostalgie van de koning vindt aan Belgische zijde haar pendant in het groezelige kafee 'Le Katanga'. De verzamelaars voor Belgische oud-kolonialen die hun nostalgie naar Belgisch Kongo verdrinken in alcohol. Eén van hen is Jefke Schengen (Herbert Flack) die zich na zijn koloniale carrière opwerkte tot kommissaris. Ngangura profileert zich een beetje als de Kongolese Robert Altman. De vele verhaallijnen zijn opgebouwd rond een

hele resem personages en vloeien naadloos in elkaar over. Aanvankelijk hebben ze niets met elkaar te maken, tot op het einde blijkt dat hun levens onontwaaibaar verweven zijn. Maar niet voor de regisseur de kijker een paar keer op het verkeerde spoor gezet heeft. Naarmate de film vordert, worden de personages complexer en verdwijnt het parabelgehalte op de achtergrond. Zo bijvoorbeeld als koning Mani Kongo is ondergedoken in een volkskafee in de Marollen. De scène waarbij de berooide koning er zich verwarmt aan de guezue en er door de lallende ketten-stangasten opgenomen wordt als in een familie is in al zijn menselijkheid ontroerend.

Reine

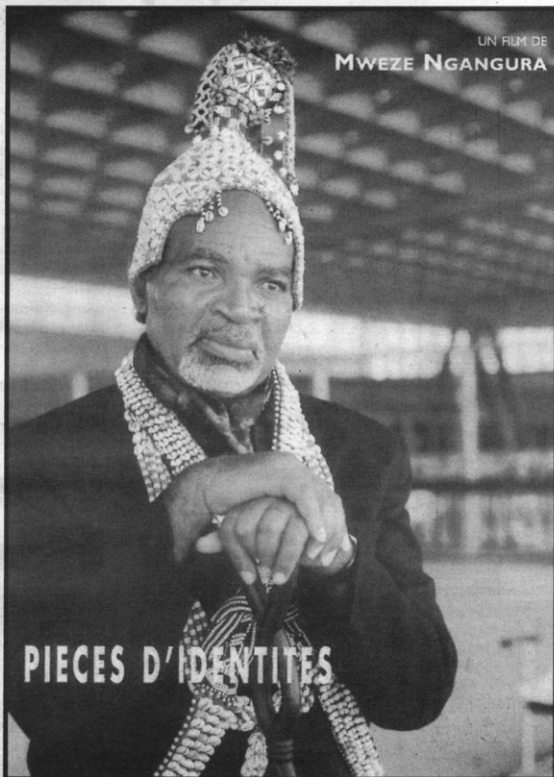
De verschillende personages en de verhaallijnen zijn verenigd op thematisch vlak. Allemaal zijn ze op zoek naar een identiteit. Een zoektocht die bemoeilijkt wordt door hun verleden of beter nog door het gebrek aan duidelijke roots. Wordt de vreemdeling er vaak te dik opgelegd, dan wordt de situ-

atie van de jonge Kongoleze subtieler verfilm- d. Onverwachte identiteitscontroles, de denigrerende houding van de blanke politie gebeuren eerder in de marge van het verhaal. De vanzelfsprekendheid waarmee de Kongolezen ze aanvaarden als onderdeel van hun dagelijks leven roept vragen op. De Pièces d'Identités van Mani Kongo, de legitimatie in zijn eigen land, plaatsen de westerse obsessie met en waarde van 'papieren' in perspectief. 'In '58 waren die nog niet nodig,' merkt Mani Kongo op. De toekomst blijkt alleen mogelijk als de personages in staat zijn met hun verleden in het reine te komen of bereid zijn de moderne maatschappij op zich te laten inwerken. Zo vergaat het ook de koning. Zijn Pièces d'Identités zijn nog nooit door een vrouw aangeraakt — heiligschennis zou dat zijn. Het is uiteindelijk zijn teruggevonden dochter die hem de zoek geraakte juwelen teruggeeft. Mani Kongo aanvaardt die veranderde generatieverhoudingen en zal die ervaring ook in Afrika doorgeven.

De film speelt zich bijna helemaal in het Brusselse Matongué af. Ook Mwéze Ngangura woont al enkele jaren in België. Eerder al oogste hij furore met 'La Vie est Belle', een film waarin Papa Wemba — zowat de beroemdste Kongolese zanger — de hoofdrol speelt. Ook in deze film vertolkt Papa Wemba een cameo-rol. De skore wordt evenwel verzorgd door Jean-Louis Daulne (broer van Zap Mama frontvrouw Marie Daulne) die tegelijk één van de hoofdrollen voor zijn rekening neemt. Hoewel de film al op drie festivals prijzen wegkaapte, kon er niet direct een verdeler worden gevonden. Het festivalcircwied dat mede dankzij het Afrika Filmfestival ontstond garandeerde de nodige voorstellingen en trok de verdeler over de streep. Een film als Pièces d'Identités is zonder meer onderhouden op zich. Bovendien stimuleert hij de prille inter-culturele dialoog in dit land en biedt een complementair perspectief op onze westerse blik. Een verrijking voor onze bioscopen. Het blijft de verdienste van het Afrika Filmfestival daarvoor te zorgen.

Benny Debruyne

'Pièces d'Identités' wordt op vrijdag zeven mei in Supercity vertoond in aanwezigheid van de regisseur en een aantal acteurs. De film — en aansluitende receptie — sluiten het vierde Afrika Filmfestival af dat nog de hele week loopt in Stuc, Supercity en Pangaea (video's). Zie agenda.

“De deur open zetten is eigenlijk een lapmiddeltje”

Inds een januari van dit jaar is Rikka De Roy vast in dienst als aanspreekpartner voor studenten die hinder ondervinden van ongewenst seksueel gedrag. In de meeste gevallen zou het gaan om meisjes die door mannelijke professoren lastiggevallen worden. Een probleem waarvan de omvang aan de universiteit nog zo goed als onbekend is, zo blijkt.

Rikka De Roy: «Iedereen kent wel iemand van wie hij verhalen hoort over ongewenste seksuele intimiteiten, maar wat je daarover hoort, blijft allemaal heel informeel. Over dergelijke zaken weten we dat eigenlijk heel weinig. Mijn taak bestaat dan ook uit drie delen: ten eerste willen we te weten komen hoe groot het probleem eigenlijk is, zodat we weten waarover we het hebben. Ten tweede willen we nagaan hoe we het kunnen voorkomen in de toekomst. Het derde luik ten slotte bestaat uit uit het laagdrempeliger maken van een dienst die hiervoor is opgericht, en waar dus alle studenten met dergelijke problemen moeten terecht kunnen.»

Veto: *Komen er veel studenten over de vloer?*

De Roy: «Dat is het hem juist. Studenten die de kat de bel aanbinden, hebben meestal schrik voor de gevolgen daarvan. Je moet weten dat het in de meeste gevallen van ongewenst seksueel gedrag om een machtsonevenwicht gaat: de prototypische situatie is dan die waarin de vrouwelijke studente door de mannelijke tesispromotor wordt lastiggevallen. Er komt een vraag, en of zij daar al dan niet op ingaat kan ervoor zorgen dat ze beloofd of gestraft wordt. Het gevolg is dat zo'n dingen meestal binnenskamers blijven, en zelden worden uitgebracht. Hoogstens na de examens zal iemand komen vertellen wat er gebeurd is, en dan is het inderdaad al gebeurd. Het komt ook voor dat ongewenste intimiteiten helemaal niet gemeld worden: na de examens is de relatie immers verbroken en is men blij dat het voorbij is. Maar daarmee weten wij dus nog niet hoe groot het probleem precies is.»

Veto: *Hoe treedt u in actie wanneer iemand met een probleem aankomt?*

De Roy: «Ik zie mezelf vooral als een ombudspersoon. Elk geval wordt anders behandeld. Er wordt wel een procedure uitgewerkt voor formele klachten, maar je kunt alleszins een hele hoop problemen op een informele manier oplossen. Steun geven is heel belangrijk, erover praten ook. Ook het relativeren van het probleem vormt in sommige gevallen de eerste weg naar een oplossing. Wat ik die personen ook aanraad, is dat ze laten merken dat ze met een bepaald soort gedrag niet akkoord zijn. Aan de dingen die niet door de beugel kunnen, probeer ik iets te doen. Daarvoor

(foto Jimmy Debruyne)

hoefde de student in kwestie van wie de klacht komt zich niet eens bekend te maken, ook niet aan mij. Dergelijke dingen kunnen dus anoniem gebeuren. Belangrijk is ook dat alle stappen die ik zet, in samenspraak met het slachtoffer gebeuren. Ik vraag hen dan of ze het zien zitten dat ik bijvoorbeeld die of die stap onderneem, en dan beslissen ze zelf wat er gebeurt.»

Veto: *Kan u op die manier ook eventuele meer ernstige gevallen oplossen?*

De Roy: «In sommige gevallen kan het slachtoffer ook beslissen om er een zaak van te maken. Dan neem ik contact op met professor Van Gerven, de coördinator studentenbeleid van de universiteit. In dergelijke gevallen wordt dus een grondig onderzoek gevoerd, en ben je niet langer

informeel bezig. De anonimiteit kan dan wel niet langer gehandhaafd worden. Een andere mogelijkheid is ook dat de klager een advocaat onder de arm neemt en op die manier gaat procederen.»

Veto: *In welke mate hebt u zicht op wat er zoal misgaat?*

De Roy: «In Nederland en de Scandinavische landen is er wel onderzoek gebeurd, en van die resultaten ben ik op de hoogte. Maar in België vind je nog bijna niks aan vakliteratuur over dat probleem. De bedoeling is alleszins dat ik er hier een beter zicht

op krijg. Welke stappen hebben welke impact, bijvoorbeeld.»

Veto: *De faktor 'ongewenst' kan natuurlijk ook op verschillende manieren geïnterpreteerd worden.*

De Roy: «Die is inderdaad heel subjectief: voor de ene persoon is iets storend, voor de andere juist niet. Bij mij is de norm: als het als storend ervaren wordt, moeten we naar een oplossing op zoek. Ik ken bijvoorbeeld geen gevallen van jongens die werden lastiggevallen. Het is inderdaad zo, zoals ik al zei, dat in negentig procent van de bekende gevallen de vrouwelijke studente door mannelijke academici wordt lastiggevallen. Maar we mogen geen enkele situatie op voorhand uitsluiten. Het is natuurlijk niet onmogelijk dat mannelijke studenten lastiggevallen worden door 'proffen', of dat vrouwelijke professoren worden lastiggevallen door mannelijke studenten. Ik houd dus alle pistes open: iedereen met een probleem is hier welkom. En dan vooral ook mensen die een probleem hebben gehad maar dat nooit hebben aangeklaagd omdat ze toch geslaagd waren. Het is beter dat zoiets gemeld wordt.»

«De lastigste gevallen zijn die waarbij het gaat om een tesis of zelfs een doctoraat. In die gevallen wordt de druk opgedreven naar het einde toe, en gaat het ook om een langere periode. En ook daar zitten we met een moeilijkheid: aanvankelijk kan iemand zich misschien uitkeren voelen wanneer ze uit eten wordt gevraagd. Maar wanneer er dan verder gegaan wordt, wanneer wordt er dan juist te ver gegaan? En voor wie? We proberen ook niet altijd met een beschuldigende vinger te wijzen natuurlijk.»

Veto: *Een ander probleem is dat er zo goed als altijd geen getuigen zijn. Er zijn ons gevallen bekend van professoren die om die redenen geen mondelinge examens meer mogen afnemen. Is dat dan een goede informele oplossing?*

De Roy: «Dat is een mogelijkheid, maar eigenlijk is het inderdaad niet meer dan een lapmiddeltje, een vorm van sekundaire preventie, als je wil. Ik weet niet of het daarmee opgelost is. Bovendien weet dan ook de hele fakulteit om welke persoon het gaat.»

Veto: *Kunnen ook studenten die lastiggevallen zijn door andere studenten bij u terecht?*

De Roy: «Natuurlijk. Ze mogen zelfs anoniem bellen. En er worden slechts stappen gezet voor zover ze dat zelf willen. Alle besluiten worden samen genomen, en de student weet ook ten allen tijde wat er met zijn informatie ondernomen wordt.»

Jeroen Lissens

Rikka De Roy is te bereiken in het medisch centrum voor studenten, Naamsestraat 80. Tel. 016/32 44 20, e-mail: rikka.deroy@dsv.kuleuven.ac.be

Homo, lesbisch of bi?

Val je als meisje wleens op andere meisjes? Word je als jongen ook verliefd op andere jongens? **5tof** is er voor jou! **5tof** is een holebi-jongereengroep voor en door meisjes en jongens tot 26 jaar. We organiseren wekelijks vormende en ontspannende activiteiten. Bij **5tof** kan je andere jongeren leren kennen, je kan er praten en lol maken, je kan er jezelf zijn.

Wil je meer weten over **5tof** of heb je zin in een babbel, kom dan eens langs in het JAC, J.P.Mincelerstraat 47 C. Elke dinsdagavond tussen 20 en 23u zit er een **5tof**-meisje en -jongen om je vragen te beantwoorden. Je kan ook bellen naar 016/20.06.06, dan krijg je iemand van ons aan de lijn. Als je liever wil schrijven, stuur dan een briefje naar **5tof**, PB 113, 3000 Leuven 3 en je ontvangt zo snel mogelijk antwoord in gesloten en neutrale omslag. Ons e-mail-adres is enof@ping.be, surfen doe je naar <http://www.ping.be/enof>

Wel Jong Niet Hetero Zomerzesdaagse

Wel Jong Niet Hetero, het samenwerkingsverband van Vlaamse holebi-jongereengroepen waar ook **5tof** deel van uitmaakt, houdt ook dit jaar weer een zomerzesdaagse. 6 dagen boordevol activiteiten: over ouders en coming-out, maar ook ontspanning zoals sport en toneel. Van 23 tot 29 juli 1999 in Heuvelland (W-Vlaanderen). Deze zesdaagse is bedoeld voor jongeren die nog maar net bezig zijn met hun niet-hetero zijn. Je bent dus heus niet de enige die voor de eerste keer zal komen. Meer info via de **5tof**-postbus of bij Wel Jong Niet Hetero, PB 323, 9000 Gent 1. E-mail: wjnh@ping.be, website: <http://www.ping.be/wjnh>

8 mei 1999: Roze Zaterdag - vertrek Brussel Noord, 14.30u

Kringverkiezingen Wina

Bij Wina, de kring van de studenten informatika, wis- en natuurkunde, vochten vorige week twee ploegen een spannende verkiezingstrijd uit. Daarin nam het ambitieuze, zeskoppige team *Katamaran* het op tegen *Katapult*, een voltallige presidiumploeg. De zege ging uiteindelijk naar de meest voor de hand liggende kandidaat: *Katapult* overwon met een ruime meerderheid. Ze haalden ongeveer vijftien procent van de stemmen.

De dag waarop hun tegenstanders gratis Het Nieuwsblad zouden uitdelen, haalde *Katamaran* in die krant het streeknieuws. Dat deden ze door met zijn zessen als verkiezingstunt de stinkende Voer in te springen. Deze actie tipeerde de kleine ploeg, die met haar deelname aan de verkiezingen in de eerste plaats de slechte samenhang binnen *Katapult* wilde bekritisieren. Bovendien stelde ze een nieuwe vorm van kringwerking voor, en liet zich daarbij inspireren door een systeem dat ook aan de Rijksuniversiteit Utrecht bestaat: een kleine groep studenten — het eigenlijke presidium — coördineert verschillende commissies, die instaan voor de organisatie van de kringactiviteiten. Deze werkgroepen zouden bestaan uit studenten die zich zo kunnen engageren zonder daarvoor een jaar in het presidium te moeten zitten. Het is de bedoeling op die manier zoveel mogelijk studenten bij de kringwerking te betrekken. Daarbij heeft de kernploeg als taak de studenten aan te spreken en te motiveren om mee te werken in zo'n commissie. Belangrijke beslissingen zouden dan genomen worden op een algemene vergadering met afgevaardigden van de verschillende werkgroepen.

Op het verkiezingsdebat werd een dergelijke kringwerking sterk in vraag gesteld. Tegenstanders vroegen zich bijvoorbeeld af of er wel voldoende gemotiveerde studenten zouden zijn voor de werkgroepen, die toch vaak een jaar lang inzet vragen. Ook de verkiezingsuitslag wees er blijkbaar op dat de meeste studenten niet in zo'n vernieuwende geloven. Dat is jammer, want het idee van *Katamaran* was minstens een lovenswaardige poging om iets te veranderen aan een concept dat bij veel kringwerkingen mank loopt.

(sh)

"Het eerste slachtoffer van de oorlog is de waarheid"

Hoe emotioneel de berichtgeving over de oorlog in Kosovo vaak ook gebracht wordt, toch vinden critici dat de kern van de zaak te weinig wordt belicht. In de praktijk verwijzen ze de media — en dan vooral de televisie — de bombardementen van de Navo te legitimeren. Enkel de Kosovaarse ellende komt uitgebreid in beeld, president Milosevic wordt gedialyseerd, en kritiek op het Navo-optreden wordt louter in de marges geuit, aldus de veel gehoorde commentaar.

Op vierentwintig maart werden de eerste Navo-bommen boven Joegoslavië gedropt, zonder een VN-mandaat. Na het op gang komen van de vluchtelingenstroom en de uitvoerige berichtgeving daarover, zijn er nog weinig kritische geluiden te horen over de redenen van de Navo voor deze interventie. In het standpunt van de Sociale Raad, een geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) over de berichtgeving in het Kosovo-konflikt staat te lezen dat de huidige beeldcultuur mensen ertoe aanzet om hun meningen te baseren op wat ze zien op televisie. Gevaar van een dergelijke situatie is dan dat de publieke opinie de speelbal kan worden van wie de media controleert.

Oorlog voeren is dan ook meer dan het uitwerken van een militaire strategie, het leveren van troepen en het droppen van bommen: oorlog wordt ook gevoerd op het nivo van de media. De publieke opinie van de betrokken partijen moet immers de oorlog aksepteren en zelfs nodig vinden. En daarvoor zijn de media een nuttig instrument. In de Eerste Wereldoorlog bijvoorbeeld kreeg de regering van Groot-Brittannië via de media de bevolking aan haar kant, omdat de publieke opinie aanvankelijk niet achter een interventie stond. Vietnam was dan de eerste oorlog die men als het ware vanuit de huiskamer kon volgen. De schrijvende beelden die op de televisie verscheen, zorgden op termijn voor de terugtrekking van de Amerikaanse grondtroepen. Dit toonde duidelijk aan hoe groot de rol van de massamedia, en vooral van de televisie, kan zijn. Volgens politoloog Dewachter heeft men lessen getrokken uit Vietnam: als de televisie de publieke opinie zo kan beïnvloeden dat zij zich tegen oorlog keert, is het omgekeerde ook mogelijk.

Omgekeerd

Van de Golfoorlog in 1991 zijn de beelden van de beschieting van Bagdad het meest bekend. Over de manier waarop de grondtroepen op het terrein zelf opereerden, was de berichtgeving veel schaarser. Over de slachtoffers van de bombardementen werd er in nog vagere termen bericht. In de Tweede Wereldoorlog konden de geallieerden Duitse en Japanse steden bombarderen omdat de burgerbevolking mee deelnam aan de oorlog. Dit argument wordt op dit ogenblik ook gebruikt door de Navo, en in navolging daarvan door vele Westerse media. De watervoorzieningen kunnen zonder problemen worden gebombardeerd, omdat de soldaten van Milosevic van dit water gebruik maken, olieraffinaderijen en olie-opslagplaatsen kunnen bestookt worden om het leger te destabiliseren. Maar de vraag in hoeverre de burgerbevolking door dit alles wordt getroffen, wordt niet gesteld.

De beeldvorming rond de interventie van de Navo in Kosovo is dus in zekere zin éénzijdig en onvolledig. Een goed voorbeeld is de exclusieve aandacht voor de Kosovaarse vluchtelingen. Want hoewel er vanuit Joegoslavië ten gevolge van de bombardementen ook een vluchtelingenstroom Serviërs naar Macedonië trekt, wordt er voornamelijk bericht over de Kosovaarse vluchtelingen die door de Serviërs uit

Eh, dat is wel ne goeie foto, van wie is da?

(foto Dirk Bernard)

Kosovo worden verdreven. De Londense mediaspecialist Philip Hammond beweert zelfs dat de Navo misbruik maakt van de aanwezigheid van die vluchtelingen om zo haar eigen optreden in het konflikt te verantwoorden, een verantwoording waarin de Westerse media al dan niet bewust een belangrijke rol spelen. Pol Deltour van de Algemene Vereniging van de Beroepsjournalisten in België stelt dat de berichtgeving die voornamelijk is toegespit op de Kosovaarse vluchtelingen, te emotioneel geladen is, zonder een grondige analyse over het konflikt. Dit geldt zowel voor de geschreven pers als voor de audiovisuele media. Op dit ogenblik wordt volgens Deltour weinig debat gevoerd over de kern van de zaak: of het optreden van de Navo kan of niet, een etisch dilemma waarover nauwelijks discussie plaatsvindt. De Navo voert een oorlog, en over de motieven ervan heeft de pers het bijna niet, en gaat er gemakshalve van uit dat deze humanitair van aard zijn.

Een ander bekend middel om de publieke opinie te bespelen is de diabolisering van president Milosevic en — indirect — de Serviërs. In een interview met Humo (19 april 1999) zegt Oost-Europa-deskundige Mon Detrez hierover: "Die diabolisering van Milosevic dient vooral om het optreden van de Navo te wettigen. Als je denkt dat de Kosovaren de goeien zijn en de Serviërs de slechterikken zijn, en dat de Navo als een soort Superman uit de hemel neerdaalt om de goeien tegen de duivel Milosevic te beschermen, dan ben je met mitologie bezig. Milosevic wordt tegenwoordig de Hitler van de Balkan genoemd, of de slager."

In de pers beschrijft men de repressie van de Serviërs tegenover de Kosovaarse vluchtelingen als een genocide. Men gebruikt dit woord te pas en te onpas, waar dit vroeger niet het geval was. Het internationaal recht onderscheidt genocide van alle andere vormen van geweld — ook massamoord — op basis van de motivatie die erachter schuilgaat. Genocide heeft als doel het uitroeien van een bepaalde bevolkingsgroep. Het is verre van bewezen dat dit het geval is in Kosovo. Kommunikatiewetenschapper Jan Van Den Bulck wijst erop dat de schrijvende verhalen van de vluchtelingen zelf komen, er zijn geen neutrale partijen op het terrein aanwezig om ze te bevestigen. Dit komt omdat journalisten en VN-waarnemers niet op Servisch grondgebied — waartoe Kosovo tot nader order toe behoort — mogen komen zonder toestemming. Hij denkt dat de juiste toedracht pas over enkele jaren aan het licht zal komen. Tot zolang moet de publieke opinie zich dus vragen blijven stellen. De gulden leidraad

daarbij moet dan volgens hem zijn: 'waar komt die informatie vandaan?'

De verklaring voor deze emotionele en weinig kritische berichtgeving is volgens Pol Deltour te vinden bij de beide partijen in dit konflikt. Aan de ene kant krijgen de journalisten weinig vrijheid van de Servische overheid om zich op het terrein te bewegen. De reden daarvoor is van strategisch-militaire aard: het is voor de Serviërs van belang dat hun geschut verborgen blijft voor de Navo. Anderzijds kreeg de pers wel toelating om beelden te maken vanaf het moment dat er ook burgerdoelwitten werden gebombardeerd. Omgekeerd geldt dezelfde regel, de Navo laat journalisten toe om te berichten over de Kosovaarse vluchtelingen. Maar de Navo blijft vaag en onduidelijk over over hun doelwitten, *collateral damage* — 'bijkomstige schade' of burgerslachtoffers — noch informeert zij de

pers over het aantal aanvallen dat plaatsvindt, en hoeveel er daarom precisiebombardementen zijn.

Een oorlog kan slechts gewonnen worden wanneer de publieke opinie zich aan de zijde van één van de partijen schaart. Voor de oorlog in Kosovo gelden geen andere regels. Via een éénzijdige berichtgeving wordt de mening van de bevolking zo bespeeld dat zij zich aan de kant van één van de partijen schaart. De Serviërs plaatsen zich als één blok achter hun president, en in de Westerse landen wekken de beelden van de Kosovaarse vluchtelingen zoveel verontwaardiging op dat ook hier maar weinig wordt nagedacht over een mogelijke termijnoplossing voor het konflikt.

Ann Van De Moortel
Margo Foubert
Jeroen Lissens

Standpunt van Loko-Sociale Raad rond de Kosovo

Oproep tot bezinning

Hoer in oktober vorig jaar het debat rond de vluchtelingenproblematiek losbrak naar aanleiding van acties rond kerkasiel, gingen drie maanden voorbij vooraleer de Leuvense studentenvertegenwoordigers een officieel standpunt innamen. Een standpunt over de recente gebeurtenissen in Kosovo had blijkbaar minder voeten in de aarde. Ongeveer veertig dagen na de eerste Navo-bombardementen formuleerde de Sociale Raad, een geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) een officiële mening omtrent de feiten. Daarin wordt vooral de rol van de media in vraag gesteld. Die zouden door een eenzijdig beeld elke authenticiteit in het debat in de weg staat.

De wereld wordt dagelijks overspoeld door beelden van Kosovaren in erbarmelijke omstandigheden. Hierbij worden de Serviërs, zij dragen immers de volledige verantwoordelijkheid voor het konflikt, gedialyseerd. De Navo daarentegen is de redder in nood. "De beeldvorming in de Westerse huiskamers is echter eenzijdig en onvolledig", zo meent Sociale Raad, "en de realiteit is iets genuanceerder". Die nuances komen op de televisie evenwel niet tot uiting. Veel kijkers zien de Kosovaarse bevolking inderdaad als 's werelds meest onfortuinlijke slachtoffers, terwijl DUI-

zenden mensen wereldwijd in dezelfde situatie verkeren. "Aan de poorten van Europa staan jaarlijks duizenden slachtoffers die in even menselijke omstandigheden hun thuis hebben moeten ontvluchten", zo meent Sora. Het gaat weliswaar om meer individuele gevallen — economische en politieke vluchtelingen —, waaraan de media weinig aandacht schenken en die bijgevoel ook de publieke opinie koud laten. De moderne beeldcultuur vormt formuleert met andere woorden zijn mening maar al te vaak op basis van de gekleurde opinie van het televisie nieuws. "The hand that rocks the world, is the hand that rules the world", zo verwoordt Sora het. Bijgevoel moet de mens loskomen van de mediamanipulatie om tot een autonome, evenwichtige en onderbouwde mening te komen.

Die manipulatieve media treffen echter niet enkel de argeloze kijker, ook machthebbers bezwijken ervoor. Zij weten dat hun mening wereldwijd verkondigd wordt, en willen voor het oog van duizenden kijkers hun gezicht niet verliezen. Elke partij profileert zich als overwinnaar. Niemand kan zich permitteren om toegevingen te doen voor het oog van de kamera. Op die manier voeren de machthebbers een dovemansgesprek, waar geen ruimte is voor toegevingen en onderhandelingen. Elke konstruktieve discussie wordt dus onmogelijk, wat ook een termijnoplossing in de weg staat.

Bij haar oproep tot een meer genuanceer-

Bewuste en onbewuste filtering van oorlogsbeelden in de media

Ik zie, ik zie wat jij niet ziet

Onderzoek wees uit dat *schokkende oorlogsbeelden bij toeschouwers niet een afkeer van oorlogsgeweld tot gevolg hebben, maar eerder een vervaging van het onderscheid tussen realiteit en fictie. Belangrijke oorzaak daarvan is de filtering van de informatie die op de buis komt. Vietnam was daar het eerste voorbeeld van. Aan de kijker om daar een les uit te trekken bij de Kosovo-berichtengeving.*

Televisieploegen die in de jaren zestig naar Vietnam trokken, waren niet rechtstreeks onderworpen aan een strenge militaire censuur. Tot op zekere hoogte konden ze alles filmen wat ze te zien kregen, en werd dat ook doorgestuurd naar de thuisbasis. Daarbij hadden ze de vrije keuze om de officiële persberichten van het Amerikaanse leger over te nemen — wat een aantal onder hen ook deed —, of om — zoals een andere groep — zelf het veld in te trekken. Journalisten uit die laatste groep waren sterk geschoot door de wreedheden die ze te zien kregen, en die ze ook zijn gaan filmen. Voor hen was het gerechtvaardigd om wreedheden te filmen en uit te zenden, omdat ze er zeker van waren dat die beelden een positief effect zouden hebben op de publieke opinie, in hun geval een afkeer van de oorlogssituatie en het op gang komen van een vredesbeweging. Voor de eerste keer werden beelden van oorlogsgruwel in kleur de hele wereld rondgestuurd. Groot was evenwel de verbazing van heel wat verslaggevers toen hun berichtengeving niet het verhoopte effect had.

Reden hiervoor was onder meer dat Vietnam de eerste oorlog was die massaal door de media werd bericht. Het gevolg van de massieve gruwelijke beeldenstroom uit Vietnam voor Amerikaanse burgers bleek een soort sinisme tegenover het beeldmateriaal zelf. De desillusie over de Amerikaanse mite in Vietnam zorgde ook voor politieke instabiliteit: plotseling werd de oorlog immers gevoerd in de Amerikaanse huiskamers, en men vroeg zich terecht af of het in

de toekomst voor een democratische staat nog wel mogelijk zou zijn om met ongesensureerde televisiebeelden een oorlog te voeren, hoe gerechtvaardigd ook. Bloed zag er immers erg rood uit op het scherm van de vroege kleurentelevisies. De vraag dook dan ook op of het wel nog opportuun was om televisiekamera's los te laten op het strijdveld, vooral vanuit het standpunt van de militaire overheid.

Pavlov

Vreemd genoeg bracht onderzoek door vooraanstaande Amerikaanse psychiaters heel andere dingen aan het licht. Hun uitgebreide tests wezen namelijk steevast uit dat bij de gemiddelde Amerikaanse burger geen sterk anti-oorlogsgevoel ontstond — zoals dat wel werd verwacht door heel wat journalisten — maar er werd intendeel een soort tolerantie vastgesteld ten opzichte van wrede oorlogsbeelden. Kijkers bleken steeds meer te kunnen hebben, en werden in grote mate gekonditioneerd door de dagelijkse portie oorlogsgeweld. Meteen had de televisie een prominente plaats in de oorlogs-

geving. Zowel fictie als beelden uit de realiteit kwamen dus de huiskamer binnen via dezelfde weg, en hadden voor gevolg dat de fictieve filmtraditie als een soort filter ging fungeren voor de nieuwsbeelden.

De invloed van het fictieve verhaal is evenwel niet de enige filtering die oorlogsverslaggeving ondergaat voor ze in de huiskamer aankomt. De aard van het medium televisie op zich mag evenmin onderschat worden. Alles wordt immers ingeblikt tot een opname op klein formaat, met gebrekkige kleuren en gebrekkig geluid: ook vandaag is de beeld- en geluidsweergave van een — tweedimensionaal — televisietoestel verschillend van die in de realiteit, waarvan een weergave wordt gemaakt.

Een andere vorm van filtering is de vertaling van het oorspronkelijke materiaal naar een hapklare brok televisie: omkadering, presentatie, onderbreking door reclameblokken en voice-over-vertalingen en ondertitels, al deze factoren zorgen voor een vervreemding, een filtering als het ware, van het oorspronkelijke beeld, dat als ikoon nog wel achterblijft, maar waarbij de link met de rauwe oorlogsrealiteit minder

net als iedereen aangewezen op de logistieke ondersteuning van de militaire overheid, die op die manier onrechtstreeks het pad effent voor hun berichtengeving. Bovendien is het niet evident om met een kameraploeg ongemerkt ergens aanwezig te zijn. Een ander probleem is dat de tegenpartij meestal enkel journalisten toelaat waar en wanneer zij daar voordeel kan uithalen.

Zoden

Sommige aspecten uit de pioniersberichtengeving over Vietnam zijn dan ook sterk gelijklopend met de Kosovo-berichtengeving in de media van meer dan een kwarteeuw later. De menselijke facetten van een tragedie van dergelijke omvang worden ook vandaag in de media overschaduwd door de perscommuniqués van de Navo en de dagelijkse portie bombardementen. Wie of wat gebombardeerd wordt, blijft vaak in het ongewisse, net als de gedachten en de gevoelens van de tegenpartij, de impact van een dergelijke oorlog op hun leven en cultuur, op hun beeld over andere culturen en vreemdelingen. Ook de vraag

Ik vind het wel heel origineel, moet ik zeggen — dixit Dirk Diggler

(foto archief)

o-problematiek

de weergave van de gebeurtenissen, richt Sociale Raad zich vooral tot journalisten en opiniemakers. Zij zijn het immers die de kijker manipuleren, en de machthebbers onder druk zetten. Die instanties moeten dan ook dringende informatie ontkleuren en tot een objectieve berichtengeving komen, vindt Sociale Raad.

Empathie

Ten slotte heeft Sociale Raad het in haar standpunt over de kloof tussen bevolking en beleidsmensen. "Hoe verklaar je dat de Belgische regering Kosovoorse vluchtelingen slechts een b-statutut geeft, terwijl ze volledig onder de konventie van Genève vallen, dat de federale overheid slechts honderd miljoen veil heeft voor de actie 'Help Kosovo', en dat de Leuvense gemeenteraad besliste geen Kosovoren op te vangen?" De empathie van de gewone man botst op een muur van onbegrip op hoger nivo.

Met haar standpunt roept Sociale Raad niet zozeer op tot een staking van het geweld, wel valt tussen de regels te lezen dat een meer serene opstelling van journalisten, beleidsmensen en de Westerse bevolking tot een vreedzame oplossing zou kunnen leiden. "Want", zo besluit Sociale Raad haar standpunt, "mensen kunnen enkel spreken als wapens zwijgen."

Katrien Darras

verslaggeving veroverd, een ereplaats ook in de huiskamer van miljoenen Amerikanen.

Naar alle waarschijnlijkheid is die tolerantie te verklaren vanuit het feit dat de schokkende oorlogsbeelden als onecht werden ervaren, en dus ook mentaal werden ervaren als dingen die niet behoorden tot de dagelijkse realiteit. Daarbij kwam nog het bestaan van Hollywoodfilms over oorlogssituaties, waarin fictieve wreedheden werden begaan en ondergaan. Voor sommige kijkers werd heel Vietnam op die manier een grote filmset, een situatie die nog in de hand werd gewerkt door de manier waarop men aan verslaggeving deed. Bepaalde stereotypen en motieven uit de oorlog liepen dus door elkaar, en kwamen zowel in het nieuws als in de daaropvolgende films aan bod. Die wederzijdse beïnvloeding tussen de oorlogsfilms en de Vietnamberichtengeving kumuleerde in situaties waarin vechtende GI's in Vietnam zich gingen scheren toen ze hoorden dat er een televisieploeg op komst was die een nakend offensief wilde vastleggen. Voorbeelden als de geësceneerde landing van Amerikaanse troepen in Somalië zoals die werd gebracht door nieuwszender CNN tonen aan dat deze faktor nog steeds niet mag uitgesloten worden bij de analyse van oorlogsverslag-

en minder evident wordt. Het is dan ook geen verrassing dat deze vorm van medicering en vertaling van het oorlogsgeweld hand in hand gaat met de groeiende tolerantie bij het publiek van gruwelijke beelden en het vervagen van het onderscheid tussen realiteit en fictie. Journalisten in Vietnam waren dan ook vaak ontgoocheld wanneer dertig gefilmde minuten herleid werden tot een trailer van drie minuten.

Reklame

Onmiskenbaar gevolg van de groeiende invloed van de televisie én van de manier waarop de verslaggeving gebeurt, is dat de kijkers bitter weinig te weten komen over wat een oorlog betekent voor de mensen in wiens land het pleit beslecht wordt, en evenmin over de politieke complexiteit ervan. De verschillende filters, zowel bewuste filters van een militaire sensuur als onbewuste filters — de vervreemding door het medium, de onderbreking, presentatie en de vertaling van de informatie — zorgen daarvoor. Bovendien dient aangestipt dat zelfs de 'onafhankelijke' ploegen die op free-lance basis naar een oorlogsgebied trekken om er te filmen, niet altijd volledig vrij zijn. In de praktijk zijn ze immers ze

in hoeverre we zelf beïnvloed worden door het conflict in Kosovo en de berichtengeving erover, wordt op zeer weinig plaatsen behandeld.

Opmerkelijk blijft wel dat de impact van bewuste en onbewuste filtering door de media tot op heden vrij weinig is onderzocht. En misschien ziet het er naar uit dat de groeiende kommersialisering van het medialandschap daar kwa kritische zelfreflectie weinig zoden aan de dijk zal brengen. Vraag blijft evenwel of sommige televisiemakers op die manier niet steeds verder de geloofwaardigheid van hun eigen verkrumsting dreigen te ondergraven. Voorlopig blijft het dus rekenen op de goodwill van de omroep in kwestie en of die daar al dan niet over gaat nadenken. En op de kritische blik van de kijker natuurlijk. Want die krijgt hiermee een niet te onderschatten verantwoordelijkheid in de eigen pantoffels geschoven. Volgend jaar een verplichte cursus kritisch omgaan met televisiebeelden?

Jeroen Lissens

Bron: Knightley, Phillip. *The First Casualty. From the Crimea to Vietnam: The War Correspondent as Hero, Propagandist and Myth Maker.* New York © London, Harcourt Brace Jovanovich 1975.

België veegt voeten aan VN-kinderrechtenverdrag

De strenge Belgische asielbeleid maakt geen uitzonderingen voor minderjarigen. Nadat hun asielaanvraag onontvankelijk werd verklaard en zij illegaal in het land verblijven, wordt ook aan deze minderjarige sans-papiers OCMW-steun geweigerd. Bij hun meerderjarigheid krijgen zij een bevel tot uitwijzing in hun handen gestopt. Nochtans is België gebonden aan internationale bepalingen die verbieden dat vluchtende kinderen op een dergelijke wijze worden behandeld.

Een voorbeeld uit de praktijk: Een Poolse vrouw bevalt in België, na een kortstondige relatie met een Afrikaan. Ze vertrekt voor twee weken naar Polen en vertrouwt de baby toe aan mensen die bereid zijn voor het kind te zorgen. De moeder komt echter niet meer terug. Het kind is dokumentloos. Een inschrijving in de gemeentelijke registers wordt geweigerd. Na enkele weken moet het kind een heelkundige ingreep ondergaan. Het OCMW weigert tussen te komen, een plaatsingsdienst kan niet interveniëren zonder toestemming van de ouders, het Komitee voor Bijzondere Jeugdzorg zegt niet bevoegd te zijn en de Jeugdrechtsbank weigert kennis te nemen van deze zaak, omdat niet is aangetoond dat de integriteit van de persoon van de minderjarige gevaar loopt.

Wat geldt voor de groep volwassenen zonder verblijfstitel, geldt ook voor kinderen van buitenlandse of onbekende nationaliteit die zonder identiteitsdocumenten in België verblijven. In het weekblad Knack van 22 juni 1994, verklaarde een ginekoloog uit het Brussels Sint-Pieterziekenhuis dat reeds in 1993 niet minder dan tien procent van de vrouwen in de illegaliteit bevonden. De directeur van de Dienst Vreemdelingenzaken schatte in 1994, alleen al voor Brussel, het aantal niet-begeleide, dokumentloze buitenlandse kinderen op achthonderd. In de categorie minderjarige asielzoekers legden de diensten van het Kommissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Staatslozen, sinds 1988, op naam van minderjarige asielzoekers 5.545 dossiers aan.

Toekomst

Het probleem van de dokumentloze minderjarigen heeft de laatste jaren vooral aandacht gekregen als gevolg van de stijgende aantallen niet-vergezeld, minderjarige asielzoekers die zich elke maand bij meerdere tientallen aan onze grenzen aandienen. Vele kinderen volgen volwassen landgenoten op weg naar een betere toekomst of worden door hun ouders met de moed der wanhoop op het vliegtuig richting Europa gezet. Andere kinderen worden de prooi van mensensmokkelaars en overschrijven via allerlei duistere omwegen de grenzen van het Westen. Nog anderen worden hier door hun ouders aan hun lot overgelaten, nadat deze laatste het bevel tot uitwijzing mochten ontvangen na een

onontvankelijke asielprocedure.

De bestaande regelgeving is in België echter niet voorzien van de problemen van deze minderjarigen. Maatschappelijke instellingen worden steeds vaker geconfronteerd met de problematiek van dokumentloze kinderen: onderwijs, huisvesting, zui-gelingencontrole, crèches, kraamklinieken, enzovoort. Het onregelmatige karakter van het verblijf van deze kinderen heeft drastische gevolgen: het kind wordt niet geregistreerd op de burgerlijke stand; naam en nationaliteit staan niet vast; de OCMW-steun zal beperkt blijven tot dringende hulp.

Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen minderjarigen die op eigen houtje naar hier komen en de minderjarigen die samen met hun ouders zich hier kandidaat-vluchteling stellen. Deze laatste categorie minderjarigen neemt het statuut over van hun ouders, met dezelfde beperkte rechten op OCMW-steun. Ziekenhuizen staan om die reden weigerachtig tegenover kinderen die 'méér' dan dringende medische hulp nodig hebben. Er is evenwel voor gezorgd dat illegale kinderen gesubsidieerd onderwijs kunnen volgen.

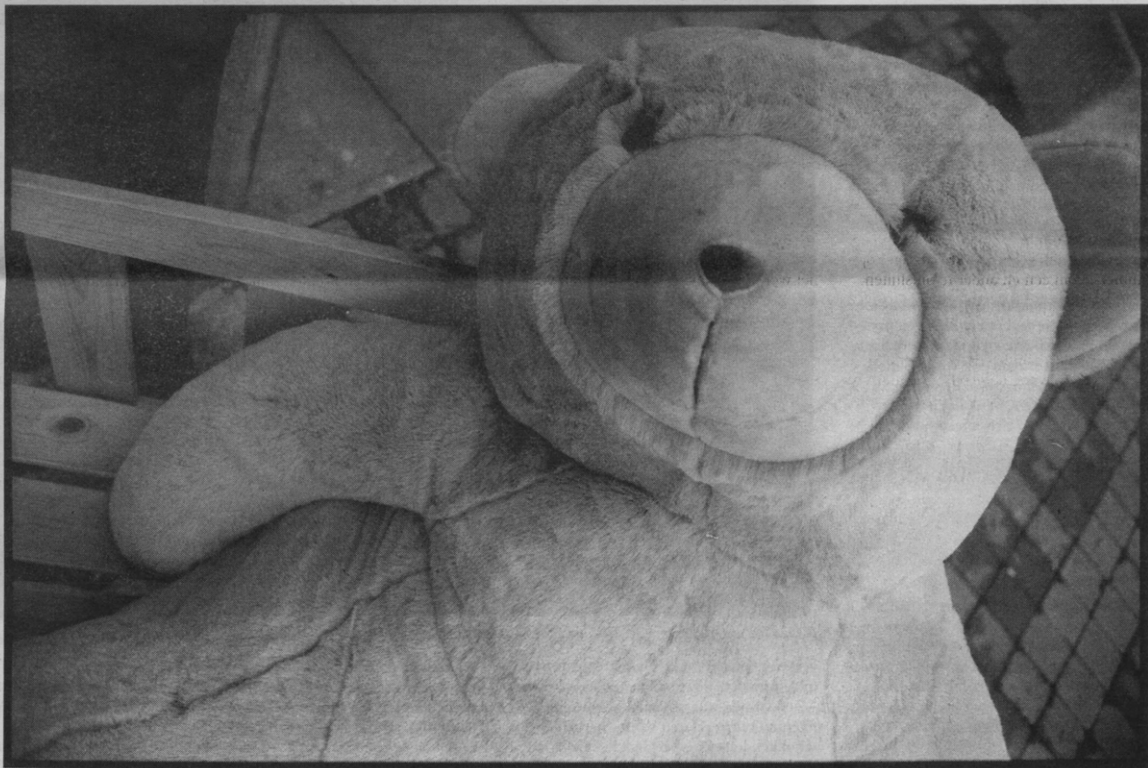
In Brussel kon echter vastgesteld wor-

Vreemdelingenzaken en daardoor veel vlugger in de illegaliteit terecht komen. Als een minderjarige, die hier helemaal alleen is, geen OCMW-steun meer krijgt en in geen enkele opvang zit, gaat die meestal illegaal aan de slag voor een hongerloontje of komt terecht in de prostitutie. Onderwijs volgen komt dan helemaal niet meer ter sprake.

Wat betreft de gedwongen verwijdering is het zo geregeld dat aan een persoon onder de achttien jaar geen bevel mag worden gegeven om het grondgebied te verlaten, tenzij hiervoor een speciale reden bestaat. Als deze minderjarige in België vergezeld is van een meerderjarige persoon, of indien hij met zijn familie kan worden herenigd, dan kan hij onmiddellijk worden teruggebracht. Het alleenstaande kind kan in principe niet worden gerepatriëerd. Soms vindt men echter dat de minderjarige volwassen genoeg is: als hij alleen naar hier is gekomen, dan kan hij ook alleen teruggaan, ook al is er geen familie gevonden in het land van herkomst. Dezelfde harde logica wordt doorgetrokken voor de jongeren die achttien zijn geworden: zij krijgen onverbiddelijk een bevel tot uitwijzing, ondanks het feit dat zij na jaren reeds geïntegreerd zijn.

gestand. Het artikel heeft zowel betrekking op kinderen met een vluchtelingenstatuut als kinderen die er een aanvragen. Meer nog, de bepalingen van het VN-kinderrechtenverdrag hebben betrekking op alle kinderen op het grondgebied van het land, dus ook op kinderen die onontvankelijk zijn verklaard, zolang zij in het land blijven. De verdragstekst ademt dus een heel andere sfeer uit dan de weigerachtige houding van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De verdragstaten zijn immers verplicht de waargenomen zonder enige vorm van discriminatie te verzekeren jegens elk kind binnen hun rechtsmacht.

Uit diverse hoek, zowel van praktijkjuristen als vanuit de rechtsleer, komt kritiek op het onduidelijke beleid tegenover minderjarige vluchtelingen. De politiek om de illegaliteit te 'bestrafen', door onder andere het terugschroeven van de OCMW-steun, wordt op die manier ook volledig toegepast op kinderen. Professor Vreemdelingenrecht Marie-Claire Foblets: «Men kan aan die waarborgen nooit voorbijgaan. Kinderen hebben nooit schuld aan de eigen situatie, noch aan de omstandigheden waaraan zij hun leven danken. Zij kunnen dan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor

(foto archief)

den dat er in de scholen controles worden uitgevoerd om de illegaliteit na te gaan, waarbij de illegale kinderen door de rijks-wacht worden opgepakt. Deze praktijk werd onlangs door het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding aangeklaagd.

Wanneer de ouders van een kind een bevel tot uitwijzing krijgen, dan kan men in de praktijk vaak vaststellen dat zij hier hun kind bij landgenoten achterlaten. Samen met de kinderen die op eigen houtje naar hier komen, vormen zij de categorie niet-begeleide minderjarigen. Zij doorlopen dezelfde procedure als de volwassen kandidaat-asielzoekers en worden onderworpen aan dezelfde ondervragingen van de ambtenaren. Er is geen enkele structurele juridische bijstand voorzien, met als gevolg dat deze minderjarigen verstrikt raken in de formalistische mallemolens van de asielprocedure, niet in beroep gaan tegen een onontvankelijkheidsbeslissing van de Dienst

Er zijn gevallen bekend van jongeren die van de ene dag op de andere werden opgesloten in een gesloten centrum of in de gevangenis. In Nederland is voorzien dat deze vluchtelingen na een bepaalde periode kunnen geregulariseerd worden. Vooral het Ministerie van Binnenlandse Zaken zit in België dwars om een verblijfsstatuut voor minderjarige vluchtelingen uit te werken met als argument dat "we hier overspoeld zullen worden door minderjarigen".

Verdrag

Het VN-kinderrechtenverdrag preciseerd de in algemene mensenrechtenverdragen vervatte waargenomen en vult die aan voor zover het kinderen betreft. Artikel tweeëntwintig van het VN-Kinderrechtenverdrag bepaalt dat wanneer minderjarigen, wanneer zij zich kandidaat-vluchteling stellen, aangepaste bescherming en humane bijstand moeten krijgen van het

de daden van volwassenen. Statuutloze kinderen moeten verlost van de vaak Kafkaïaanse situaties waarin het lot hen dwingt te leven. Naast het reeds verzekerde recht op gesubsidieerd onderwijs voor deze kinderen, mag ook het recht op medische verzorging niet beperkt blijven tot de 'dringende medische hulp', maximale rechtsbijstand, het recht op opvang in daartoe ingerichte opvangcentra, enzovoort. Haarklieverijen over de al dan niet rechtstreekse werking van internationale verdragen mogen geen verdragsmeneuver zijn om onze plichten jegens hulpbehoevende kinderen voor ons uit te schuiven.»

Bart De Schrijver

Bronnen: Refugee Children, Unicef, Steven Broekaert (medewerker Sociaal Recht KU Leuven), Gonny Put (Ociv).

Ervaren, ervaren, ervaren

ot twintig juni loopt 'Demarches', de tweede aflevering van wat een vaste twejaarlijkse ekspo rond actuele beelden de kunst moet worden. Het is een initiatief van de Stad Leuven, konkreet op poten gezet door het Cultureel Centrum en de Kunstbank. Vorige week lieten we reeds uitgebreid curator Lut Pil aan het woord over de plaats van de tentoonstellingsmaker tegenover hedendaagse kunst. Intussen zijn de werken reeds een week te bekijken, en het moet gezegd: 'Demarches' brengt met haar bescheiden parcours voortreffelijke kunstwerken in een boeiend ekspos geheel. En zoals beloofd krijgt de toeschouwer veel speelruimte om stappen in de ongewisse marges van zijn eigen verbeelding te zetten: het is mijneren troef.

Een vingeroefening vorig jaar, met de ekspo 'De Sokkel Onder/Uit', lijkt Lut Pil veel geleerd te hebben. Een afgekald discours omtrent sokkels en horizontaliteit liet zich toen nauwelijks verbinden met de al even lauwe selektie van kunstwerken. Ditmaal is er geen hoogdravend discours, maar een curator die zichzelf wegsijfert om de kunst volop te laten spreken. Negen kunstenaars kregen elk een ruimte ter beschikking om een demarche te gaan, zeg maar hun ding te doen. Zo wordt de verbeelding van de toeschouwer negen maal rechtstreeks aangesproken in de eigen beeldende taal van de kunstenaar, zonder dat die taal eerst uit een diskursieve brand moet worden geslept. Geen drukdoenerij dus om de lokatie, laat staan om het rafelig weven van een berg gemakkelijk geleuter over passages of kommersie om één en ander te ontsluiten.

Instituut

Een bezoek aan de ekspo kan op elke lokatie haar aanvang nemen, een aantal ruimtes dat intussen nog gestaag toeneemt. In de kapel van de Romaanse Poort ligt het werk van Michel François namelijk voor het grijpen: een stapel posters die smacht naar een plekje op uw kor, of elders in de stad. Het prachtige beeld dat niet weet te kiezen tussen enschening en registratie lijkt een soort verwachting in te houden. Deze kent haar doel echter niet, een betekenisvolle inkleuring komt pas tot stand via de affiches die ernaast plakken, of het stukje stad rondom. Schoonheid heeft voor François geen instituut nodig, maar toont zich in een vluchtige verstrooiing.

Via een doorsteek langs het Sint-Pieterziekenhuis botsen we op de Predikherenkerk, de ruimte waar de Corsicaan Jean-Paul Marcheschi zijn dromen met vuur te lijf ging. '11 000 nuits' is een indrukwekkend *environment* dat drijft op een spannend repetitief ritme, hoewel het eveneens humor insluit, geschreven met het penseel van de nacht. Ervaringsruimtes zijn beschikbaar in, ook het videowerk van Marie-Jo Lafontaine presenteert zich als een klein bos waarin gewandeld kan worden. In de vlucht wordt een schommelend meisje gefilmd, alsof de onschuld in één ruk mee voorbijglidde langsheen de toeschouwersblik. Lafontaine laat als het ware de sublieme intimiteit van het kind dobberen op de beeldenstroom, een broze

(foto Joost Helsen)

sluier die zich wil laten koesteren door de ontvankelijkheid van het lichaam.

Speldjes

Dat lichaam is nog goed voor zo'n populaire topic — niet onbegrijpelijk, het lichaam is immers overal. Een *environment* vraagt om een lichamelijke deelname aan het werk, de beleving bestaat uit een voelen. De Nederlandse Wendelien van Oldenborgh kreëert in de eksporuimte van de bib een gelaagd beeldengeheel dat op uiteenlopende wijzen naar het lichaam verwijst. Wandelend over een zilveren stijger zien we een *filmloop* met lucht, zee en strand, gefilmd vanuit een landende delta-vlieger. Het beeld flitst voorbij, maar wordt niettemin scherper bij het dalen. Zowel de vaagheid van het beeld, als de uiteindelijke artikulatie van het strand verwijzen naar de huid. Elders vullen tekeningen van de huid het grondplan van de lokatie. Ze bestaan uit duizenden speldjes, en hebben daarom enig spel van het licht nodig: de zon maakt de ruimte en haar beeld taktiel.

Philip Aguirre voert eveneens het lichaam van een reiziger op, in een verbinding van taktiliteit en eksotisme. Muurgrote collages van ansichtkaarten brengen een frisse groet uit de Alpen aan de Vlaamse asperges. Even verder staat een kleine kiosk uit Senegal, een skulptuur van gerecycleerde olefvaten. Strandslippers, een blik kikkererwt en een jerry-can, Aguirre brengt tal van objecten en prenten samen in een kunstige speeltuin, een speelse kunsttuin. Via een ambachtelijke hand plooiën ekstremeren zich prachtig naar elkaar, zonder de aanblik van een surrealistische groteske.

Parketvloer

De andere werken spelen deels met verwante thema's. Frank Theys brengt hifi video met roterende kamera's. Lichaamsbeelden worden vloeibaar door een fijnzinnig samengaan van dans, *morphing* en projectie. Nog zo'n ervaringsruimte is deze van Ann Veronica Janssens, een kunstenaars die twee jaar geleden de cultuurprijs van de unief kreeg voor het betere driedimen-

sionele werk. Janssens heeft een bijzonder scherp oog voor ruimtes, waardoor minimale ingrepen volstaan om resultaat te oogsten. In het Stedelijk Museum pakt ze precies die ene ruimte aan die er reeds als een kunstwerk uitziet — met marmeren schouw, lambrisering. Een geluidsfragment leidt de aandachtige luisteraar binnen in een pianoles. Maar de deelname aan het werk houdt niet op bij de traditionele receptie, de ruimte zelf is goed voor een verassing van formaat: de parketvloer kraakt minstens even hard als de geluidsband.

Vlak ernaast vangt ook Fransman Eric Poitevin de toeschouwer. Een metershoge foto van een vijveroppervlak achter glas biedt een blik in ongekende diepten. Geen kijker die het ongelijke laat zich te identificeren met Narcissus, om zich vervolgens te wikkelen in psycho-analytische fantasieën. En voor wie zich afvraagt waar het zware conceptuele werk blijft, is er nog de immer subversieve intellectueel Jef Geys. Zevenenzeventig boeken over gevangenschap met evenveel commentaren van bereidwillige lezers, als het ware gevangen in de diskursiviteit van hun eigen kritisch forum. Gelukkig zijn er nog die talrijke truuks met het lichaam die we intussen geleerd hebben.

Jeroen Peeters

(foto Joost Helsen)

Demarches loopt nog tot 20 juni. Open van 10.00 tot 17.00 uur, gesloten op maandagen en op 13 en 23 mei. Toegang 200/150/100. Vertrek is mogelijk op elke lokatie: Stedelijk Museum, Romaanse Poort, Predikherenkerk, Universiteitshallen, Universiteitsbibliothek. Er is een catalogus te koop met bijdragen van internationale kunstcritici aan 800 frank. Voor info over rondleidingen bel je naar de Kunstbank, 016/23 99 86. Voor geïnteresseerden zijn er ook twee gespreksavonden met kunstenaars. Dinsdag 11 mei met Jean-Paul Marcheschi; dinsdag 25 mei met Frank Theys. Tweemaal om 20.00 uur in de Predikherenkerk.

lezersbrieven

Kosovo (1)

Van studenten wordt algemeen aangenomen dat ze op een geëngedeerde, en tegelijk kritische manier tegenover de samenleving staan. Studenten houden zich (gelukkig maar) niet enkel bezig met fuiven en pure onderwijszaken, maar staan ook daadwerkelijk in het leven. Jammer genoeg gaat dit blijkbaar niet op voor de Leuvense studenten. Toen Semira stierf — gedood werd — in het begin van het academiejaar, vonden de studenten dat natuurlijk wel erg, en wilden ze zich kritisch bezinnen over ons repressief vluchtelingenbeleid, maar op dat moment echter bestond de kans dat de Lido reeds om drie uur 's nachts zou moeten sluiten. Een massale betoging tegen dit onrechtvaardige sluitingsuur werd in gang gezet, en het duerde weken voor de studenten een standpunt omtrent de asielproblematiek uitgewerkt hadden.

Nu worden we gekonfronteerd met het verschrikkelijke leed van Kosovo. Terwijl wij hier over eksamens zitten te jammeren, liggen duizenden mensen daar te kreperen in de dozzers. Los van de concrete houding die we aannemen ten opzichte van de hele situatie, wilden we als studenten onze stem laten horen. Een aantal concrete voorstellen werden uitgewerkt voor deze week, gecentreerd rond de grootste actie: een twaalf-uurdurende sponsorloop rond het Ladeuzeplein. Een prachtig initiatief van de voorzitters en vrijgestelden van de studentenraden. Maar toen bedachten de preses- en andere vertegenwoordigers van de kringen, die zich de voorafgaande weken veel moesten inspannen en bezetten in hun verkiezingsweken, dat zij toch wel moe waren en geen zin hadden om nog eens veel mensen op te trommelen voor de Kosovaren. De talloze studenten die ze vertegenwoordigen, zouden immers toch geen respons geven op deze activiteit, en waarschijnlijk is dit laatste nog waar ook.

Een paar zeldzame vertegenwoordigers boden nog weerstand, maar dat mocht niet baten: de studenten beperkten zich tot een film, een karaoke, een debat en de steun aan een mensenketting, wat alles samen ongeveer nul Belgische Frank zal opge-

bracht hebben. Terwijl de weken ervoor miljoenen weggegooid werden in de verkiezingsstrijd. Nog niet eens zo lang geleden zouden de studenten voor een dergelijk feit massaal op straat gekomen zijn. Maar ja, toen hadden ze nog concrete zeggingskracht, terwijl nu de individualistische etiek ieder engagement belachelijk maakt. We zijn niet van mening dat alles wat vroeger gebeurde, beter was, integendeel. Wel wensen we de studenten proficiat en verder nog veel succes met hun eksamens.

**Helder De Schutter,
Eerste licentie Germaanse
Michaël Cauchie,
Tweede licentie Economie
Bart Coenen,
Tweede licentie Geschiedenis
Annelien Kenis,
Eerste kan psychologie**

Kosovo (2)

Er wordt wel eens beweerd dat studenten idealistische, geëngedeerde mensen zijn, die buiten hun studies ook oog hebben voor politieke en maatschappelijke kwesties. Welnu, op de Algemene Vergadering (A.V.) van Sociale Raad van 23 april — voor de gelegenheid aangevuld met leden van de A.V. van Kringraad — bleek helaas het tegendeel. Op deze vergadering werd besproken welke acties de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie Loko kon ondernemen in verband met de humanitaire problemen in het door oorlog geteisterde Kosovo.

In het verleden werden andere belangrijke onderwerpen, zoals bijvoorbeeld het Belgische asielbeleid, wel eens 'doedvergaerd', zodat het erop leek dat Loko geen standpunt wilde innemen. Om een dergelijke situatie in dit geval te voorkomen, werd besloten om in de week voorafgaand aan de A.V. het concept van de aktieweek voor Kosovo reeds uit te denken en in grote mate de afzonderlijke acties voor te bereiden. Voor de praktische uitwerking moesten de kringen enkel een aantal werkrachten leveren. Maar, dit laatste bleek op de A.V. niet zo evident als het lijkt.

De aanwezigheid praesides, die normaal

gezien toch het summum van engagement zouden moeten belichamen, bleken allerminst entoesiast, en achtten zich niet in staat om in dit stadium van het academiejaar nog meer dan een handvol studenten te kunnen motiveren om zich een paar uurtes voor het goede doel in te zetten. Aangezien acties onmogelijk zijn zonder een breed draagvlak, zag de vergadering zich genoodzaakt de blikvangers van de aktieweek (sponsorloop op het Ladeuzeplein, verkopen van Veto's in de aula's) af te blazen, dit tot grote frustratie van de bureleden, die al enkele dagen van 's morgens tot 's avonds in de weer waren geweest om alles hiervoor te regelen. Ook een aantal kleinere kringen dat zich wel voor deze acties wilde inspannen, moest de apathie van de andere kringen met lede ogen aanzien.

Hierdoor blijft de 'aktieweek' beperkt tot een debat, een karaoke en Balkan-films. Maar ja, meer kunnen wij toch niet organiseren, want tenslotte zijn er in Leuven nauwelijks 27.000 studenten. Ter vergelijking: de hogeschool EHSAL (ca. 4000 studenten) heeft in Brussel op twee dagen een actie op poten gezet die 200.000 frank heeft opgeleverd voor Kosovo. Het wordt tijd dat alle kringen gaan inzien dat een degelijke studentenbeweging niet steunt op brood en spelen, maar op engagement en inhoudelijke werking. Misschien moeten ze in Kosovo maar eens een hulpactie opstarten om de Leuvense studenten te helpen.

**Tijl Vereenooghe,
Eerste licentie Archeologie**

Kosovo (3)

De lezersbrief van ondermeer een Leuvense vertegenwoordiger van de anti-imperialistische bond — zoals iedereen weet een mantelorganisatie van de stalinistische PvdA — liet bij mij een wrange nasmaak achter. Niet in het minst omdat men amper aandacht schenkt aan het lot van duizenden Kosovaren. Vooreerst insinueert men dat de vluchtelingenstroom op gang zou zijn gebracht door de Navo-bombardementen. Waarom zijn dan enkel de etnische Albanese vluchtelingen en niet de Serven? De hoijferzaktiek van Milosevic en de zijnen was lang op voorhand gepland. Reeds voor de bombardementen was men aan de etnische zuiveringen begonnen. De bombardementen waren slechts een handig ekskuus om deze zuivering op grotere schaal uit te breiden.

Akkoord, de soevereiniteit van Servië wordt geschonden. Weegt deze inbreuk tegen het internationaal recht op tegen de inbreuk tegen de rechten van de Albanese Kosovaren? Hun recht op vrijwaring tegen geweld? Hun recht op een thuis? Het noodzakelijke optreden van de Navo toont enkel het failliet van het veto-recht in de VN-Veilighedsraad, een ondersonje van grootmachten die met dat veto-recht enkel hun eigenbelang en niet het internationaal belang dienen, en het onvermogen van Europa om een eigen defensiebeleid te voeren aan. Hetzelfde scenario speelde zich in Bosnië af. Pas toen de Navo ingreep werden de Serviërs tot onderhandelen gedwongen. Daarvoor had zich ondermeer de genocide in Srebrenica voltrokken voor de ogen van VN-soldaten.

Het Westen zal inderdaad ook ten dele zijn eigenbelang dienen in dit konflikt, net zoals Rusland. Het valt ook op dat men bij zoalre konflikten niet ingegrepen heeft. Wil dit echter zeggen dat, omdat men vroeger andere volkeren niet geholpen heeft, men nu ook maar de Kosovaren moet overlaten aan de willekeur van Milosevic? De Verenigde Staten verkregen na de tweede wereldoorlog de politieke en economische hegemonie in de wereld. Men kan dit betreuren, maar betekent dat dan dat men Europa en de joden beter niet had moeten bevrijden van het nationaal-socialistische juk? De overgang naar de vrije markt heeft tijd nodig en kost moeite. Toch gaat het er in vele Oost-Europese landen beter aan toe dan vroeger, denken bijvoorbeeld aan Polen en Slovaikie. Servië doet het economisch

slecht, net omdat dit land is blijven vasthouden aan de centraal door de staat geleide economie. In vele opzichten is dit land nog kommunistisch, inclusief de onderdrukking van de oppositie en de sensuur. Zit het de PvdA misschien hoog dat ze het laatste kommunistisch bastion in Europa dreigen te verliezen? Het Westen heeft enkel baat bij democratische, welvarende landen in Oost-Europa, zowel voor de politieke stabiliteit in Europa als voor de daaruit voortvloeiende economische stabiliteit. Ik wil er nog op wijzen dat dit geen pleidooi is voor het UCK. Zij hebben eveneens schuld aan deze oorlog waarvan uiteindelijk de gewone mensen, Albanezen en Serviërs, het slachtoffer zijn. Het UCK wordt gesteund door zowel fundamentalistische moslim-teroristen als de Albanese mafia in West-Europa. Laten we echter niet vergeten dat het geweld begonnen is toen de Kosovaren in 1989 hun autonomie verloren en zo onder andere ook het recht op onderwijs in de eigen taal, het recht op een eigen kultuur. Doordat het leven van de Albanese Kosovaren zo ondraaglijk werd gemaakt, werden ze automatisch in de armen gedreven van het ekstremistische UCK. Elk volk heeft recht op zelfbeschikking. Zo mogelijk samenlevend met andere volkeren in één staat, volgens de wetten van het waachtig federalisme. Wordt dit echter onmogelijk gemaakt door de imperialistische neigingen van een andere bevolkingsgroep, dan is verzet hiertegen onvermijdelijk. Het gaat dus niet op dat men zich verschuilt achter een passief 'pacifisme' om niet te moeten ingrijpen in een volkerenmoord. Dit is laf en ziekelijk. De burger-slachtoffers aan Servische kant zijn te betreuren, maar de verantwoordelijkheid hiervoor ligt in de eerste plaats bij Milosevic zelf en zijn staatsapparaat. Het verbaast mij trouwens dat de zogenaamde anti-imperialistische bond de imperialistische politiek van Milosevic niet veroordeelt. Dit zou waarschijnlijk niet passen in hun marxistische doktrine. Maar al te graag misbruikt ekstrem-links de tragedie van de Holocaust tegen politieke tegenstanders. Terwijl veel kommunistische regimes echter sterk antisemitisch waren, toch dit terzijde. Waar blijven nu de leuzen van "Nie wieder...". Is de genocide tegen de Kosovaren dan anders, weegt de ene dode meer door dan de andere dode? Wel, de Kosovaren die nu kreperen in de bergen van de Balkan hebben lak aan de wereldvreemde, marxistische praaties van enkele verwaande studentjes die hier, in het 'kapitalistische Westen', niets te kort hebben.

**Filip De Cauwer,
Tweede kandidatuur rechten,
Hoofdredakteur "Ons Leven"**

berichten

Bouwkampen

Ben je op zoek naar een nuttige vrijetijdsbesteding voor de zomervakantie? Iets aktiefs, tofs en tevens mensen verder helpen? Dan is dit iets voor jou: Bouworde vzw organiseert bouwkampen in Vlaanderen, West- en Oost-Europa tijdens de zomervakantie. Bouworde vzw is een sociale organisatie die, geholpen door vele honderden vrijwilligers, al 46 jaar bouwt en verbouwt aan huizen en tuizen voor kansarmen en minderbedeelde. Voor dit alles hebben wij je hulp dringend nodig!!!

Je kan de bouwkampenvolder voor '99 aanvragen op ons sekretariaat: Bouworde vzw, Tiensesteenweg 145, 3010 Leuven, Tel. 016/25.91.44, Fax 016/25.91.60.

Kringraad verkiest

Om een goede werking te verzekeren, is Kringraad op zoek naar een aantal medewerkers. Kringraad is die geleiding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) die zich bekommert om de onderwijsproblematiek, om internationale studentenvertegenwoordiging en om kringcoördinatie.

De functies die nog moeten ingevuld worden zijn:

- Vrijgestelde (1): hij of zij is een halftijds betaalde kracht die zorgt voor administratieve en inhoudelijke ondersteuning van de

Kringraadwerking.

- Studententvertegenwoordigers op de Akademische Raad (4, waarvan 2 uit humane wetenschappen, en telkens één uit biomedische en eksakte wetenschappen).
 - Internationaal verantwoordelijke (1)
 - Beheerder van Alfasst (1).
 - Informatiekverantwoordelijke (1).
- Schriftelijke kandidaturen voor deze functies komen uiterlijk op woensdag 5 mei 1999 om 18 u aan bij Kringraad, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven. De verkiezingen gebeuren op vrijdag 7 mei 1999.
- Verder wordt gezocht:
- Studententvertegenwoordigers op de Onderwijsraad (4, waarvan 2 uit humane wetenschappen en telkens één uit biomedische en uit eksakte wetenschappen)
 - Studententvertegenwoordigers in de Vereniging van Vlaamse Studenten (2).
 - Studententvertegenwoordigers in de Commissie Akademische Lerarenopleiding van het Akademisch Vormingsinstituut voor Leraren (3, telkens één uit humane, biomedische en eksakte wetenschappen).
 - Kringcoördinator.
- Voor volgende functies vallen de verkiezingen op woensdag 12 mei 1999. Schriftelijke kandidaturen komen toe op bovenstaand adres uiterlijk op maandag 10 mei om 18u. Meer informatie over alle functies is te verkrijgen bij Kringraad, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven. Tel: 016/22 31 09. E-mail: Kringraad@kri.student.kuleuven.ac.be

vorig nummer

Z	W	A	N	E	N	Z	A	N	G
O	E	R	A	L	O	L	I	E	
M	E	Z	E	L	I	S	M		
E	G	I	K	O	O	N	S		
R	I	A	T	O	T	E	M		
S	T	E	R	N	A	A	K		
P	L	O	O	P	S	Y	L		
A	R	E	N	E	U	S	E		
N	O	E	N	I	E	P	E		
D	E	T	A	I	L	Z	A	A	K

**Tikkantoor
Devano
016/490.890**

**Tekstverwerking * Laserprinting
Layout * Tekstinbreng**
Boeken, tijdschriften, cursussen, thesissen,....
**Gespecialiseerd in
wetenschappelijke materies
Professionele aanpak
Jarenlange ervaring**
T. & K. Van Nooten-Dehaes
Lodewijk van Velthemstraat 31
3020 Herent (Velthem-Beisem)

(advertentie)

zoekertjes

√ Lars, Steven en de anderen: zoek het anagram
 √ Over intertekstualiteit gesproken, Veto rules!
 √ Wij zijn allemaal passanten in de passage? Last van Cantuskrampen?
 √ De Vetroedaktie kan alleen maar tikkertje-

verhoor spelen in haar eigen lokalen. In plaats van eens serieus te vergaderen! Mis poes, want dan spelen ze jagerbal. Hopelijk is dat volgend jaar anders. Of ik ben hier weg.
 √ Veto wint de mediaprijs van het prestigieuze WeF.

√ Zeg Ward, hoe zit dat met die wereldkhijs?
 √ Als het voor religiepop is, laat varen
 √ Over de baren
 √ Chrisje, volgende week komt eindelijk jouw ontbijt op bed
 √ Kikkererwten zijn vlees nog vis
 √ Idem dito voor asperges en koffiekoeken
 √ Waar blijft dat Ros Beiaard?
 √ Op 7 mei komt er alvast een voorsmaakje: Jef K @ Ckomi!foo
 √ En voor wie niet in Dendermonde geraakt na de OAV.
 √ Vrijdag 7 mei vanaf 21 u. queer power-

(someone 's always telling you how to behave)-fuif in de Blauwe Kater. Breng uw favoriete holebi mee! dj's malle & monia
 √ Een * in het zwart, is dat niet wat apart?
 √ Een zoekertje dat verloren gaat, dat is al even apart.
 √ vanaf dertig mei: jonge plezante katjes te bekomen, tel. 016/25.55.33.
 √ Sorry. U bent een week te vroeg
 √ Vijfkoppige VTK-vertegenwoordiging betreurt afwezigheid van Ekonomika-vertegenwoordiging op de Sora-AV.

kolofon

Veto
 's Meiersstraat 5
 3000 Leuven
 Tel 016/22 44 38
 Fax 016/22 01 03

Jaargang 25
 Nummer 29
 3 mei 1999

Ver. uitg.: Benny Debruyne
 Hoofdredaktie: Jeroen Lissens
 Redaktiesekretaris: Benny Debruyne
 Redaktie: Katrien 'Datsun' Darras, Joost 'Harley Davidson' Helsen, Sofie 'Ossekar' Overstijns
 Doka: Archief, Dirk 'Batmobiel' Bernard, Jimmy 'dopsleutel' Debruyne, Ivan 'pinklicht' Put, Joost 'Hayabusa' Helsen
 Medewerkers: Marie-Anne 'Dragster' Dedeurwaerdere, Bart 'Volga' De Schrijver, Margo 'Trabant' Foubert, Stijn 'Honda' Heirman, Jeroen 'Pajero' Peeters, Claude 'Peterbild' Seyns, Ann 'Tatra' Van De Moortel, Tom 'Warburg' Van Wauwe, Koen 'Vliegwiél' Verheyden

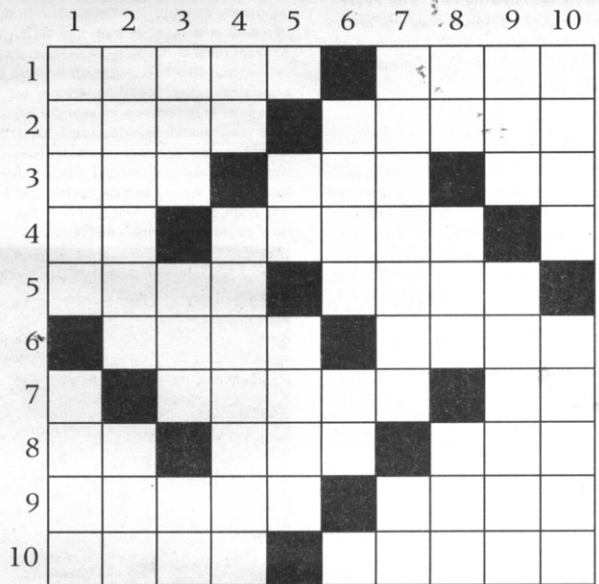
Layout en Vormgeving: Marie-Anne 'Daihatsu' Dedeurwaerdere, Yves 'Daewoo' Dejaeghere, Filip 'Kawasaki' De Keukeleere, Sixten 'Wingoo' Tollet, Dirk 'Boite' Bernard, Willy 'Lada' Leung, Katrien 'kardanas' Darras, Ann 'Vania' Van De Moortel, Herman 'Vis Platinées' Pauwels, Margo 'Minerva' Foubert, Benny 'Dnjepr' Debruyne, Jeroen 'Laverda' Lissens, Sofie 'Opel' Overstijns, Ivan 'Fosse' Put, Jeroen 'Piaggio' Peeters
 DTP: Filip 'koppeling' De Keukeleere, Sixten 'startkabel' Tollet, Dirk 'Bromfiets' Bernard, Willy 'Lamborghini' Leung
 Cartoons: Jean-Marc 'joint de culasse' Van Tol

Spelling: Filip 'frein' De Keukeleere
 Eindredaktie: Katrien 'karosserie' Darras, Jeroen 'waarom staat er bij mij 'traktor'?' Lissens

Internet-Veto:
<http://www.veto.student.kuleuven.ac.be>
 e-mail: veto@veto.student.kuleuven.ac.be

Zetwerk en publiciteit
 Allasset Leuven (016/22.04.66)
 Drukkerij: Artoos (Kamphenout)
 Oplage: 9000 exemplaren
 ISSN-nummer: 0773-5162
 Redaktievergadering
 iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

kruiswoord

Horizontaal — 1 Deel van een wiel — Onvriendelijk 2 Voorzetsel — Kledingstuk
 3 Stad in Noord-Brabant — Opperwezen — Havenonderdeel 4 Looftboom — Aromatische alcohol 5 Onthaal — Schaaldier met zijwaartse gang 6 Jongensnaam — Achtpotig dier
 7 Bereklauw — Bazige vrouw 8 Verstreken — Griekse letter — Geestkracht, energie
 9 Niets — Deel van het jaar 10 Meisjesnaam — Fraaie, witte bloem.
Vertikaal — 1 Liefdallig persoon — Duitse stad 2 Hartschotelijke liefde — Chinese deegwarensoort 3 Speelkaart — Tijdperk — Honderd liter 4 Slede — Wrijving 5 Germanium — Onbegroeid 6 Chinees vaartuig — Griekse letter 7 Gevolg van overmatig alcoholgebruik — Pers. vnw. 8 Voorzetsel — Europeaan — Bierkan met oor en deksel
 9 Kledingstuk — Zomers kledingstuk 10 Verlang vurig — Vennootschap in de Antwerpse haven.

Door Filip De Keukeleere

WIE VAN DE DRIE??

Tiensestraat 118
 Tel: 23.70.30

Tiensestraat 88
 Tel: 23.70.02

Naamsestraat 115
 Tel: 23.70.03

Ma.-Do. 9 - 22u.
 Vr. 9 - 20u.
 Zat. 10 - 17u.

Ma.-Vr. 9 - 19u.

Ma.-Vr. 9 - 19u.
 Zat. 10 - 17u.

aangepaste uren tijdens KUL vakantieperiodes

agenda & ad valvas

DOOR KATRIEN DARRAS

MAANDAG

20.00 u **FILM** 'Ohayo' (goeiedag) van Yazujiro Ozu, in Stuc, toeg. 100/125/150/175, org. Stuc.

22.30 u **FILM** Afrika Filmfestival: 'Adieu Forain' van Daoud Aoulad Syad en 'Souko, Cinématographie en carton' van Issiaka Konate, in Stuczaal, toeg. 100/175, org. Stuc.

DINSDAG

20.00 u **FILM** 'Sombre' van Philippe Grandieux, in Stuczaal, toeg. 100/175, org. Stuc.

20.30 u **TEATER** 'Attention! Un train peut en cacher un autre', door Muziek Lod, in Brandweerkazerne, Vaartkom 12-14, toeg. 200/300/350, org. Stuc/CC Leuven.

22.30 u **FILM** 'Ohayo', van Yazujiro Ozu, in Stuczaal, toeg. 100/175, org. Stuc.

WOENSDAG

14.00 u **FILM** 'Memoires', documentaire over de problemen in de Voerstreek (1983), en 'Dood van een Sandwichman', over de wielersport (1971), in Vlaams Filmmuseum en -archief, Vander Kelenstraat 30.

20.00 u **FILM** in Vlaams Filmmuseum en -archief, Vander Kelenstraat 30, zie 14.00 u.

20.30 u **TEATER** 'Attention! Un train peut en cacher un autre', door Muziek Lod, in Brandweerkazerne, Vaartkom 12-14, toeg. 200/300/350, org. Stuc/CC Leuven.

20.30 u **TEATER** 'The fever' van Clare Coulter.

in Dansstudio, Naamsestraat 96, toeg. 200/300, org. Stuc.

DONDERDAG

19.00 u **FILM** 'The Singing Detective' van Dennis Potter, in Stuczaal, toeg. 100/175, org. Stuc.

20.00 u **RONDELEIDING** Geleid bezoek aan de werken in de Leuvense stationsomgeving, in Informatiehuis werken stationsomgeving, Bondgenotenlaan 175, toeg. gratis, inschrijving vereist 02/502 38 80, na 19 u: 016/ 20 83 46, org. Masereelfonds, Leuven.

20.30 u **TEATER** 'The fever' van Clare Coulter, in Dansstudio, Naamsestraat 96, toeg. 200/300, org. Stuc.

VRIJDAG

20.00 u **KONSERT** door het Leuvense Alumni Orkest. Feestkonsert tvv centrum voor kraamzorg De Bakermat. Programma: Debussy-Jacob-Rodrigo-Dvorak, in Pieter De Somer-aula, toeg. 300/400/1000, org. De Bakermat.

ZONDAG

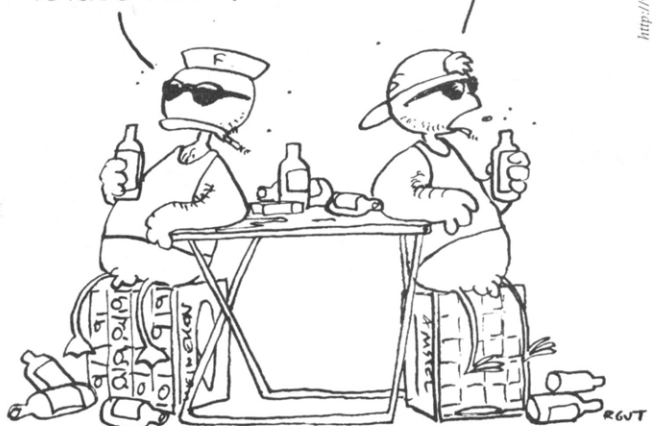
15.00 u **KONSERT** Duo Els Van Laethem (sopraan) en Karin Peynsaert (piano): Franse impressionisten, o.a. Faure, Debussy, Duparc, in Kapel van de Karthuizerabdij, toeg. 150/250, org. Jeugd en Muziek.

20.00 u **FILM** 'La Pomme' van Samir Makhlouf, in Stuczaal, toeg. 100/175, org. Stuc.

FOKKE & SUKKE

GAAN AL JAREN NAAR DEZELFDE CAMPING

WEÉR MINDER MENSEN DAN DE VORIGE KEER!
 EIGENAARDIG.

http://www.networld.org/~Fokke_Sukke

'The Fever': Clare Coulter speelt monoloog in Stuc

"Ik ben mijn hele leven een acteur geweest maar ben ik ook een persoon?"

It is één van de meest onbehaaglijke negentig minuten die ik in een teater heb doorgebracht," komplimenteerde een criticus Clare Coulter's voorstelling van 'The Fever'. Op woensdag en donderdag vijf en zes mei voert de gelauwerde Canadese actrice deze monoloog van Wallace Shawn op in Stuc.

Er is geen karaktertekening, geen aktie. Wel de pijnlijke en dramatische ontmanteling van de geest van een New Yorkse vrouw van middelbare leeftijd, die gestrand is ergens in een derdewereldland. Keerpunt is het inzicht dat de wereld onherroepelijk verdeeld is tussen arm en rijk, Zuid en Noord, gepriviliegeerden en veroordeelden. De monotone maar intense stem waarmee Coulter haar vertwijfeling en zelfhaat uitsprekt, onderzoekt haar en ons weten. **Veto:** Als je uit de monoloog één of twee mooie of veelzeggende zinnen zou mogen kiezen om boven je bed te hangen, welke zou je kiezen? **Clare Coulter:** (denkt diep na): «Wel, één ervan zou zijn: 'Ik zie mezelf, ik zie mezelf langsheen dingen die ik doe'. Een andere is: 'De kern van het leven dat ik leef is onherstelbaar corrupt en roofgierig'. Het stuk probeert je naar de andere kant van jezelf te doen kijken. Dat is heel moeilijk omdat iedereen verdedigingsmechanismen heeft om dat te verhinderen. Eén van de redenen waarom ik het stuk al zoveel jaar speel, is om echt te zien hoe het aan mij persoonlijk refereert. Dat is een ander deel van die verdedigingsmechanismen. Het lijkt mij dat één van de karakteristieken van acteurs erin bestaat dat ze een beeld van een persoon kunnen konstrueren dat niet henzelf is. Ze kunnen dat beeld verwerven zonder ooit een verband te voelen tussen zichzelf en wat ze gekreëerd hebben om een rol te spelen. Als acteur kun je heel afstandelijk staan tegenover de woorden die je zegt. Veel acteurs slagen erin om onmiddellijk te zien hoe dit zich verhoudt tot henzelf. Ik vind dat heel moeilijk. Vooral als het toneelstuk enkele onaangename kentrekken van de spreker bevat.»

Vermaak

«Sommige acteurs — ik ben er één van — hebben altijd genoten van het aspect om het publiek vermaak te bieden. Als je een stuk hebt waarin dat aspect van vermaak bieden beperkt is, probeer je het toch te vinden. Je vecht tegen de eis van het stuk om jouw personage te reduceren tot iemand die geen plezier biedt. Bij Wallace Shawn is het aanbieden van vermaak een onderdeel van een strategie om eerst vermaak aan te bieden en het vervolgens weg te nemen. Op het moment dat het wordt weggenomen, gebeurt dat zo drastisch, zo totaal dat ikzelf jarenlang geworsteld heb om mezelf toe te laten de andere kant van mezelf te bereiken. Je vindt manieren om dat te vermijden.»

Veto: Volgens jou is er soms veel afstand tussen de persoon en de woorden van het personage. Klopt het dat de ene acteur zich als persoon inleeft in zijn rol, terwijl de andere acteur op een abstracte manier zijn gevoelens transformeert bij het spelen van een personage?

Coulter: «Het is zo moeilijk te begrijpen. Ik zou niet mogen spreken alsof ik begrijp hoe andere acteurs werken. Ik weet hoe ik werk. Er is een bepaalde manier van voelen dat jij dit bent, dat dit is hoe je je voelt. Tegelijk begrijp je dat dit op een bepaalde manier dan weer niet het geval is, dat je zo niet voelt. Het heeft te maken met 'iets

doen geloven'. Er is een overgang van het ene punt naar het andere als je iets doet geloven. In mijn geval kon ik veel van mezelf achterlaten — ontkenning. Het is interessant dat het stuk over ontkenning gaat, maar dat het akteren op zich ook over ontkenning kan gaan. Dit is het eerste stuk dat mij dwong de krant te lezen en daar in te zien welk stuk dit is. Je kunt niet vermijden de krant open te doen en die te lezen met de ogen die 'The Fever' gelezen hebben. Ik kan dat toch niet. Ik kan de 'Zeemeeuw' spelen, de krant openen en zien dat het twee verschillende werelden zijn. Als ik de wereld van de 'Zeemeeuw' verkies boven wat er vandaag in de wereld gebeurt, dan kan ik in de wereld van de 'Zeemeeuw' leven. Mijn gevoel van wat echt is, is Tsjechov en de 'Zeemeeuw'. Bij 'The Fever'

je stuk vast en begin te lezen'. Ik ga de wereld van de schijn binnen en dan ben ik weer in staat om te spreken. Bepaalde dieren, bepaalde hondensrassen bijvoorbeeld, zijn heel nerveus. Andere minder. Als er gewoon een voetzoekertje afgaat kan de hele avond van sommige honden eraan zijn. Je weet nooit of ze ok zijn. Ik denk dat ik niet goed kan omgaan met dreiging.»

Veto: Als je door het teater ontsnapt aan de werkelijkheid, waarom heb je dan precies een stuk gekozen waarin dat onmogelijk is?

Coulter: «Het is zo ingewikkeld. Ik denk dat het een gevoel van schaamte is. Ik zei daarnet dat ik er mij niet voor schaam om te vluchten maar tegelijk heb ik het gevoel dat ik beter moet doen dan dit. Ik wil niet sterven als iemand die nooit in staat geweest is om de werkelijkheid in het gezicht

hij naar steden om een orkest te dirigeren. Hij was heel oud, dus zelfs door de vlucht alleen al moet hij uitgeput geweest zijn. Hij kwam aan, repeteerde met het orkest, dan had hij een lunch-schema met enkele belangrijke personen van de stad en bezocht hij een monument of iets dat belangrijk was voor de stad vooraleer 's avonds het orkest te dirigeren'. Ik kan dat niet.»

Veto: Monologen lijken alsmäär populairder te worden. Er is een theorie die een parallel ziet met de menselijke geschiedenis. In de oudheid speelde het konflikt zich af tussen volkeren, later tussen personen en sinds Freud spelen ze zich af binnen de menselijke persoon. De monoloog is dan de ideale manier om dat op toneel te brengen. Wat vind je daarvan?

Coulter: «Dat is zowel interessant als waar. Er zijn zoveel gevoelens die uitgedrukt kunnen worden als één persoon spreekt en die veel moeilijker uit te drukken zijn in dialoog of door aktie. Met betrekking tot die verhouding tussen realiteit en niet-realistie denk ik soms 'Ik ben mijn hele leven een acteur geweest maar ben ik ook een persoon?'. Als ik het optel, dan ben ik tweederde van mijn leven acteur geweest. Soms denk ik dat ik moet stoppen met akteren. Maar je kunt net hetzelfde zeggen over een dokter. Die brengt ook een heel deel van zijn leven als 'dokter' door.»

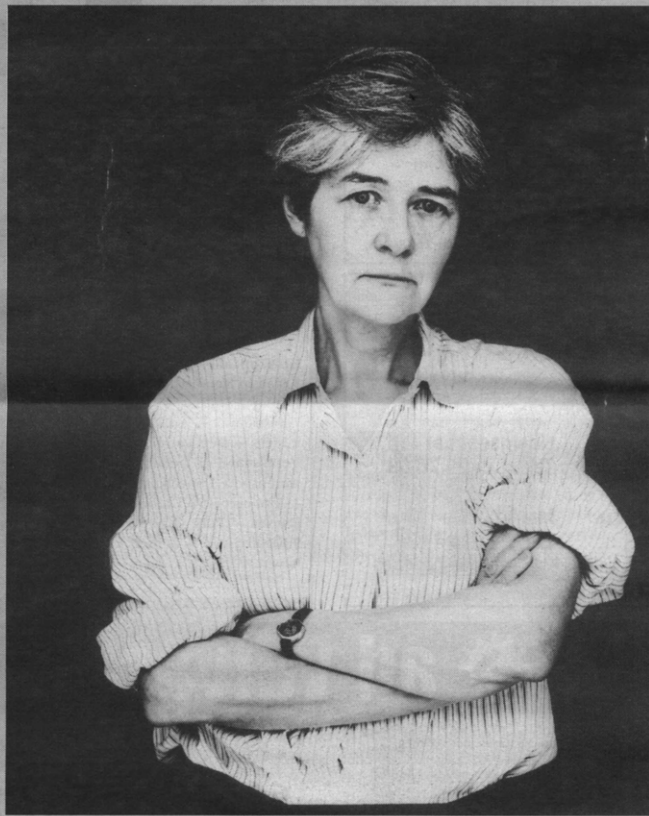
Steen

«In Vancouver heb ik zo eens een discussie gehad met een meisje dat één of andere nieuwe religie studeerde. Zij dacht dat je iets niet bij naam mocht noemen maar het moest ervaren zonder het te benoemen. Ze raapte een steen op en we hadden een woordenwisseling. Ik vond het heel rijk om die steen een naam te geven. Bovendien kun je dan nog zeggen dat het een 'moole' of een 'sterke' steen is. Zij vond het een veel betere ervaring om de steen gewoon vast te houden. Volgens mij is het net zo met taal en woorden: die zijn ook echt. Ze zijn misschien uitgevonden door de mensen, maar ze zijn echt. Op dezelfde manier zijn alle personages die ik gespeeld heb niet mij, maar zijn ze óók mij.»

«Neem bijvoorbeeld die hele strijd over hoe ik mijn dag doorbreng. Eén stem in mij zegt dat het niet goed is om de hele dag te slapen voor een voorstelling. Een andere stem zegt dat om het even wat je moet doen om een voorstelling te geven goed is. Die stem zegt dat het ok is als ik geen vrienden en geen leven heb, maar wel een prachtige voorstelling kan geven. De vraag blijft. Moet ik mijzelf dwingen om voor de voorstelling te lunchen of de was te doen als ik denk dat het slecht is voor mijn voorstelling? Ik denk dat dit aspect te maken heeft met depressie. Je doet alsof je die rust nodig hebt, maar het is niet echt zo. Ik weet niet hoe je anders die sterke kracht moet beschrijven die je tegenhoudt. Samuel Beckett heeft een stuk, 'Happiness', waarin een vrouw tot aan haar middel ingevergen is maar moet erkennen dat ze een gelukkig leven leidt. Ze doet dat door gewone bezigheden zoals tanden poetsen heel lang te rekken. Elke dag eindigt ze met een liedje. In het tweede deel is ze tot aan haar hoofd ingevergen en brengt ze haar dag door met te zeggen wat een 'gelukkige dag' het is. Er is een soort direktief dat zegt 'blijf doorgaan'. Over Stravinsky heb ik een fantasie dat er ergens een principe meespeelde. Hij móet gewoon moe geweest zijn.»

Benny Debruyne

Clare Coulter is met 'The Fever' te zien op woensdag 5 en donderdag 6 mei in de Dansstudio, Naamsstraat 96. Reserveren op 016/20.81.33.

kun je dat niet opdelen.»

Veto: Toen je als kind in Londen woonde, danste je onderweg van school naar huis om de overblijfselen van de oorlog niet te hoeven zien. Hoe vind je een evenwicht tussen het ontvluchten van de werkelijkheid enerzijds en het aannemen ervan anderzijds?

Coulter: «Ik heb de bekwaamheid niet om de dingen van mij af te zetten en verder te gaan met mijn leven. Vrienden kunnen naar mij toekomen en vragen 'Hoe gaat het met je?'. Ik zeg dan bijvoorbeeld dat ik heel depressief ben omwille van de oorlog in Kosovo. Ik weet dat ik dat niet zou moeten zeggen omdat de meeste mensen depressief zijn door die oorlog. Maar de meesten weten dat je meerdere gevoelens moet hebben, dat je gelukkige gevoelens hebt als je iemand ontmoet. Ik kan dat niet. Ik kan aan niets anders denken. In zekere zin is de kunst van het optreden — die een ontsnapping is — voor mij iets waar ik niet beschaamd over ben omdat ik niet weet hoe ik anders de depressieve gevoelens over alles wat slecht gaat in de wereld moet te boven komen. Het kan gebeuren dat ik niet kan spreken. Dan denk ik: 'geen erg, neem

te kijken. Door een stuk als 'The Fever' te kiezen, zal dat niet gebeuren.»

Veto: Heeft de aktualiteit — nu bijvoorbeeld de oorlog in Kosovo — een effect op de manier waarop je het stuk speelt?

Coulter: «Het heeft geen effect op de manier waarop ik het stuk zeg. Maar ja, het heeft wel effect op de manier waarop ik voel over het stuk. Het stuk is altijd heel zwaarwichtig, maar als er een politieke crisis daarbovenop komt, dan is er gewoon een ander nivo van relevantie. Het stuk verwerkt dan een andere graad van angst bij mij.»

«Als ik een hele reeks — tien tot twaalf — optredens in één blok moet doen, dan aanvaard ik nu gewoonlijk dat ik niets anders kan doen met mijn leven. Ik speel 's avonds en dan probeer ik mij terug te brengen tot een normale beginsituatie om de volgende avond opnieuw te spelen. Ik denk dan 'ben ik gelukkig?', is dit mijn mijn gedrag of is er nog een andere manier? Kan ik 's avonds het optreden doen en dan overdag één of ander monument bezoeken, lunchen met een vriend enzovoort. Ik weet het niet. Toen Stravinsky oud was, reisde